

PATRIARHIA ROMÂNĂ
Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare
Sectorul Teologic-Educațional

Muzeul Național al Satului
Dimitrie Gusti București

CONCURSUL NAȚIONAL Icoana ortodoxă – lumina credinței

EDIȚIA a XV-a: 15 DECEMBRIE 2025 – 31 IULIE 2026

Reprezentare a Sfintei Cuvioase Platonida de la Argeș și a Sfintei Cuvioase Mucenite Evloghia de la Samurcășești, Catedrala Națională

I C O A N Ă P E L E M N | M I N I A T U R Ă

20 mai 2026 | Palatul Patriarhiei – Premierea câștigătorilor și vernisajul expoziției

6 iunie 2026 | Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti – Vernisajul expoziției și masă rotundă

Informații despre concurs: www.patriarhia.ro | www.facebook.com/IcoanaOrtodoxa

CUPRINS

I. Introducere – pag. 2

II. Descrierea concursului – pag. 2

1. Obiective
2. Secțiuni
3. Etapele concursului

III. Organizatori și parteneri – pag. 4

1. Echipa de organizare
2. Parteneri

ANEXE

Anexa 1: Formular de înscriere – pag. 5

Anexa 2: Informații privind înregistrarea și evaluarea lucrărilor – pag. 7

*Anexa 3: Sinaxarele celor 16 femei cu viață sfântă recent canonizate de
Biserica Ortodoxă Română – pag. 9*

I. Introducere

Ediția a XV-a a Concursului Național *Icoana ortodoxă – lumina credinței* este organizată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, de către Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare, Componenta Pictură, și Sectorul Teologic-Educațional, din cadrul Patriarhiei Române, în perioada 15 decembrie – 31 iulie 2026 și se înscrie între manifestările dedicate *Anului omagial al pastorației familiei creștine și Anului comemorativ al sfintelor femei din calendar (mironosițe, mucenite, monahii, soții și mame)*.

II. Descrierea concursului

1. Obiective

Obiectivul general al Concursului Național *Icoana ortodoxă – lumina credinței* este păstrarea tradițiilor religioase și culturale, prin punerea în valoare a talentelor în pictura bisericească.

Obiectivele specifice ale celei acestei ediții a concursului sunt:

- promovarea artei bisericești autentice și a pictorilor iconari cu o abordare plastică și vizuală cât mai originală, în interiorul canonului;
- evidențierea rolului icoanei în viața liturgică;
- realizarea unui catalog al expoziției cu cele mai reprezentative lucrări din concurs;
- facilitarea accesului credincioșilor la cumpărarea icoanelor și a obiectelor canonice și reprezentative pentru arta bisericească românească.

Vernisajul expoziției *Icoana ortodoxă – lumina credinței*, ediția a XIV-a
Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti din București. 14 iunie 2025

2. Secțiuni

Concursul cuprinde **două secțiuni**:

A. Icoană pe lemn

Temă: Concurenții vor realiza o compoziție cu una dintre cele șaisprezece femei cu viață sfântă (mucenite, monahii, soții de domnitori, mame de

sfinți și mărturisitoare), a căror canonizare a fost aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în anul 2025. Icoana va include imaginea sfintei (portret compozițional) și minimum două scene din viața sa. Pot fi reprezentate: *Sfânta Cuvioasă Platonida de la Argeș* (26 septembrie); *Sfânta Cuvioasă Magdalena de la Mălăinița* (15 octombrie); *Sfânta Anastasia, mama Sfântului Ierarh Andrei Șaguna* (1 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Muceniță Evloghia de la Samurcășești* (19 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Antonina de la Tismana* (23 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Filofteia de la Mănăstirea Pasărea* (12 aprilie); *Sfânta Cuvioasă Mavra de pe Ceahlău* (4 mai); *Sfânta Cuvioasă Matrona de la Hurezi* (5 mai); *Sfânta Mărturisitoare Blandina de la Iași* (24 mai); *Sfânta Cuvioasă Elisabeta de la Pasărea* (5 iunie); *Sfânta Olimpia din Fărcașa* (4 iulie); *Sfânta Cuvioasă Filotimia de la Râmeț, mama Sfântului Cuvios Dometie cel Milostiv* (6 iulie); *Sfânta Doamnă Maria Brâncoveanu* (16 august); *Sfânta Cuvioasă Elisabeta (Safta) Brâncoveanu de la Văratec* (17 august); *Sfânta Cuvioasă Nazaria de la Văratec* (17 august); *Sfânta Cuvioasă Olimpiada de la Văratec* (17 august).

Format și tehnică: latura mică să aibă între 60-80 cm, tempera pe lemn.

B. Miniatură

Temă: Concurenții vor realiza două compoziții care să conțină fragmente din textul hagiografic și imagini care să illustreze viața uneia dintre cele șaisprezece sfinte femei canonizate de Biserica Ortodoxă Română în anul 2025 (a se vedea lista de la Secțiunea A). Sinaxarele celor șaisprezece femei cu viață sfântă, recent canonizate, se regăsesc în anexa nr. 3 la Conceptul concursului.

Format: Vor fi realizate două compoziții în format A3, orientate vertical. Concurenții sunt încurajați să se inspire din manuscrise bizantine sau postbizantine, care combină textul cu ilustrația miniaturală.

Tehnică: mixtă; lucrarea va fi prezentată pe suport de hârtie sau de pergament, fără ramă sau paspartu.

Icoanele și miniaturile vor fi realizate **în stilul artei de tradiție bizantină**, concurenții fiind încurajați să nu realizeze simple copii, ci să sintetizeze într-un limbaj propriu diferitele epoci ale artei bizantine pre- și post-iconoclaste și, în aceeași măsură, să urmărească interpretările date de școlile picturale locale.

La una sau la mai multe secțiuni ale concursului, se pot înscrie pictori iconari sau alte categorii de artiști, cu vârsta de minimum 18 ani. În dosarul de înscriere, participanții vor include un text de maximum o

pagină, în care vor argumenta alegerea făcută și vor oferi detalii cu privire la procesul de creație. Acest text va fi luat în considerare la evaluare.

3. Etapele concursului

▪ **Anunțarea și promovarea concursului (15 decembrie – 20 decembrie 2025)**

▪ **Înscrierea candidaților (23-27 martie 2026)**

Concurenții vor depune lucrările și fișele de înscriere la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare (str. Maria Rosetti, nr. 63, Sector 2, București; telefon 021.210.07.12).

De asemenea, concurenții vor transmite pe e-mailul concursicoanaortodoxa@patriarhia.ro:

- ✓ formularul de înscriere completat, semnat și scanat/fotografiat;
- ✓ un text de maximum o pagină (document Word, format A4, corp 12), în care vor argumenta alegerea făcută și vor oferi detalii cu privire la procesul de creație; textul nu va cuprinde date de identificare a concurentului (precum nume și prenume);
- ✓ o fotografie a concurentului (tip carte de identitate);
- ✓ 5-10 fotografii care să documenteze procesul de realizare a lucrării (desene pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării).

Numărul de concurs va fi comunicat fiecărui concurent la înscriere. La evaluarea lucrărilor și la publicarea rezultatelor, aceste numere de concurs vor înlocui numele și prenumele concurenților.

▪ **Evaluarea lucrărilor (30 martie – 3 aprilie 2026)**

Va fi realizată de către o comisie numită de Patriarhie și formată din cinci specialiști în domeniul artelor bisericești, care nu au lucrări înscrise în concurs, nici ucenici participanți la ediția curentă.

Criteriile de evaluare vor fi: 1. criterii plastice; 2. criterii teologice (acestea sunt detaliate în anexa nr. 2 la conceptul concursului).

Rezultatele vor fi publicate pe site-ul www.patriarhia.ro, în Ziarul *Lumina* și pe contul de Facebook al concursului.

Lucrările câștigătoare vor fi păstrate ca proprietate a Patriarhiei Române (toate drepturile asupra lucrării sunt cedate Patriarhiei Române) și publicate în catalogul expoziției.

▪ **Premierea câștigătorilor concursului (20 mai 2025)**

Premierea câștigătorilor va avea loc miercuri, 20 mai 2026, în Aula Magna Teoctist Patriarhul a Palatului

Patriarhiei. Cei șase câștigători ai concursului concursului (câte trei la fiecare secțiune) vor primi diplome, premii în bani și catalogul expoziției.

▪ **Premii**

Secțiunea A. Icoană pe lemn:

Premiul I – 14.000 de lei;

Premiul al II-lea – 10.000 de lei;

Premiul al III-lea – 7.000 de lei.

Secțiunea B. Miniatură:

Premiul I – 7.000 de lei;

Premiul al II-lea – 5.000 de lei;

Premiul al III-lea – 4.000 de lei.

Obținerea unui premiu în cadrul acestui concurs este recunoscută ca activitate de către *Comisia de Pictură Bisericească* a Patriarhiei Române. Concurenții care vor fi premiați trei ediții consecutive la secțiunea *Icoană pe lemn* (trei ani la rând) vor fi autorizați ca pictori iconari de către *Comisia de Pictură Bisericească*, fără a mai efectua perioada de practică regulamentară.

▪ **Expoziția „Icoana ortodoxă – lumina credinței” (21-31 mai 2025, Palatul Patriarhiei – holul „Europa Christiana”)**

Vor fi expuse și prezentate în catalogul expoziției lucrările premiate în concurs și, în funcție de valoarea și de diversitatea lor, câteva dintre lucrările nepremiate.

Catalogul va fi oferit expozanților și centrelor eparhiale din cuprinsul Patriarhiei Române. Expoziția va fi deschisă publicului care vizitează Palatul Patriarhiei, în zilele lucrătoare, în perioada 21-31 mai 2026.

▪ **Expoziție la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București (6 iunie – 31 iulie 2026)**

Lucrările prezentate la Palatul Patriarhiei – sala *Europa Christiana* vor fi expuse și la Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti* din București, în perioada 6 iunie – 31 iulie 2026.

Vernisajul expoziției va avea loc în ziua de sâmbătă, 6 iunie 2026, de la ora 13.00. Cu această ocazie, se va organiza o masă rotundă în cadrul căreia vor fi analizate lucrările concurenților, modul în care acestea au răspuns temei și aspecte privitoare la evaluare. Sunt invitați să participe activ: concurenții, membrii comisiei de evaluare, organizatorii.

▪ **Emisiune dedicată concursului (5 iunie 2025)**

Câștigătorii, membrii juriului și organizatorii vor avea

posibilitatea de a participa la o emisiune realizată de Trinitas TV cu privire la desfășurarea ediției a XIV-a a concursului.

▪ **Lucrările nepremiate în concurs, dar cuprinse în expoziție (3-14 august 2026)**

Lucrările cuprinse în expoziție, dar nepremiate în concurs, pot fi ridicate de autori de la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare, în perioada 3-14 august 2026, în zilele lucrătoare, între orele 8.00-16.00. Autorii vor primi *diplomele de participare* la ridicarea lucrărilor.

III. Organizatori și parteneri

1. Echipa de organizare

Pr. prof. dr. Nicușor Beldiman, consilier patriarhal; dl Nicolae Hrițcu, consilier patriarhal;
pr. George Jambore, inspector patriarhal;

arhid. lect. dr. Nicolae-Bradul Balan, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj Napoca - pictor bisericesc; monahia lect. univ. dr. Atanasia Văetiși, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* a Universității din București (FTOUB), istoric de artă; d-l lect. univ. dr. Andrei Mușat, de la FTOUB – pictor bisericesc; dna Ala Apostol, inspector de specialitate în cadrul *Comisiei de Pictură Bisericească*.

2. Parteneri

Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti*, din București; Eparhiile Patriarhiei Române; Centrul de Presă *Basilica*; Editura *Basilica* și Tipografia Cărților Bisericești; Palatul Patriarhiei – Centrul de Conferințe; Centrul Cultural-Social *Iustin Patriarhul*.

Anexa 1:

FORMULAR DE ÎNSCRIERE*

Secțiunea**

DATE CONCURRENT		NUMĂR DE CONCURS***
Numele și prenumele: Adresa: Județul: Telefonul..... E-mailul: Profesia: Instituția: Scurtă prezentare a concurentului:		
LUCRARE (titlu și dimensiuni)		
DOCUMENTE ATAȘATE FORMULARULUI DE ÎNSCRIERE	☐ un text de maximum o pagină (document Word, format A4, corp 12, transmis prin e-mail), în care este argumentată alegerea făcută și sunt oferite detalii cu privire la procesul de creație; textul nu cuprinde date de identificare a concurentului (precum numele și prenumele) ☐ o fotografie a concurentului (tip carte de identitate, pe e-mail) ☐ 5-10 fotografii care documentează procesul de realizare a lucrării (desene	

	pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării, pe e-mail)
DECLARAȚIE	
☐ Sub sancțiunea eliminării din concurs, declar că lucrarea înscrisă în competiție îmi aparține. ☐ Îmi exprim acordul cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor mele personale de către Patriarhia Română, în cadrul Concursului Național „Icoana ortodoxă – lumina credinței”, ediția a XV-a, 2026, cu respectarea prevederilor legale.	
DATA	SEMNĂTURA

* Pentru înscriere, în perioada 23-27 martie 2026, vă rugăm să depuneți **lucrările** (icoana pe lemn / minuatura) la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare (str. Maria Rosetti, nr. 63, Sector 2, București; telefon 021.210.07.12, e-mail concursicoanaortodoxa@patriarhia.ro). De asemenea, vă rugăm să transmiteți pe e-mail: **acest formular de înscriere completat, semnat și scanat/fotografiat; un text de maximum o pagină** (document Word, format A4, corp 12), în care veți argumenta alegerea făcută și veți oferi detalii cu privire la procesul de creație; textul nu va cuprinde date de identificare a concurentului (precum nume și prenume) și va fi luat în considerare la evaluare; **5-10 fotografii care să documenteze procesul de realizare a lucrării** (desene pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării; **o fotografie a concurentului** (tip carte de identitate), care va fi utilizată în catalogul expoziției concursului, dacă lucrarea concurentului va fi selectată în acest sens.

** La una sau la mai multe secțiuni ale concursului se pot înscrie pictori iconari sau alte categorii de artiști, cu vârsta de minimum 18 ani. În cazul în care doresc să se înscrie la mai multe secțiuni, concurenții vor completa câte o fișă de înscriere pentru fiecare secțiune. Icoanele și miniaturile vor fi realizate în stilul artei de tradiție bizantină, concurenții fiind încurajați să nu realizeze simple copii, ci să sintetizeze într-un limbaj propriu diferitele epoci ale picturii bizantine pre- și post-iconoclaste și, în aceeași măsură, să urmărească interpretările date de școlile picturale locale.

Concursul va cuprinde două secțiuni:

A. Icoană pe lemn

Temă: Concurenții vor realiza o compoziție cu una dintre cele șaisprezece femei cu viață sfântă (mucenice, monahii, soții de domnitori, mame de sfinți și mărturisitoare), a căror canonizare a fost aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în anul 2025. Icoana va include imaginea sfintei (portret compozițional) și minimum două scene din viața sa. Pot fi reprezentate: *Sfânta Cuvioasă Platonida de la Argeș* (26 septembrie); *Sfânta Cuvioasă Magdalena de la Mălăinița* (15 octombrie); *Sfânta Anastasia, mama Sfântului Ierarh Andrei Șaguna* (1 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Muceniță Evloghia de la Samurcășești* (19 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Antonina de la Tismana* (23 decembrie); *Sfânta Cuvioasă Filoftea de la Mănăstirea Pasărea* (12 aprilie); *Sfânta Cuvioasă Mavra de pe Ceahlău* (4 mai); *Sfânta Cuvioasă Matrona de la Hurezi* (5 mai); *Sfânta Mărturisitoare Blandina de la Iași* (24 mai); *Sfânta Cuvioasă Elisabeta de la Pasărea* (5 iunie); *Sfânta Olimpiada din Fărcașa* (4 iulie); *Sfânta Cuvioasă Filotimia de la Râmeț, mama Sfântului Cuvios Dometie cel Milostiv* (6 iulie); *Sfânta Doamnă Maria Brâncoveanu* (16 august); *Sfânta Cuvioasă Elisabeta (Safta) Brâncoveanu de la Văratec* (17 august); *Sfânta Cuvioasă Nazaria de la Văratec* (17 august); *Sfânta Cuvioasă Olimpiada de la Văratec* (17 august).

Format și tehnică: latura mică să aibă între 60-80 cm, tempera pe lemn.

B. Miniatură

Temă: Concurenții vor realiza două compoziții care să conțină fragmente din textul hagiografic și imagini care să ilustreze viața uneia dintre cele șaisprezece sfinte femei canonizate de Biserica Ortodoxă Română în anul 2025 (a se vedea lista de la Secțiunea A). Sinaxarele celor șaisprezece femei cu viață sfântă, recent canonizate, se regăsesc în anexa nr. 9 la Conceptul concursului.

Format: Vor fi realizate două compoziții în format A3, orientate vertical. Concurenții sunt încurajați să se inspire din manuscrise bizantine sau postbizantine, care combină textul cu ilustrația miniaturală.

Tehnică: mixtă; lucrarea va fi prezentată pe suport de hârtie sau de pergament, fără ramă sau paspartu.

*** Se completează de către Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare cu numere unice de înregistrare. Numărul de concurs va fi comunicat fiecărui concurent la înscriere. La evaluarea lucrărilor și la publicarea rezultatelor, aceste numere de concurs vor înlocui numele și prenumele concurenților.

Anexa 2:

ÎNREGISTRAREA ȘI EVALUAREA LUCRĂRILOR

Înregistrarea lucrărilor

La înscrierea lucrărilor în concurs, membrii Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare, Componenta Pictură, vor primi iconele pe lemn și miniaturile și le vor depozita într-un spațiu special amenajat. Pe formularele de înscriere, pe etichetele care vor fi lipite pe lucrări și pe textele în care concurenții oferă detalii cu privire la procesul de creație, vor nota numerele unice de concurs, astfel:

- pentru primul concurent înscris la *Secțiunea A. Icoană pe lemn*, numărul unic de înregistrare va fi „A1”;
- pentru primul concurent înscris la *Secțiunea B. Miniatură*, numărul unic de înregistrare va fi „B1”.

Lucrările vor fi separate, ulterior, de formularele de înscriere. Numărul de concurs va fi comunicat fiecărui concurent la înscriere. La evaluarea lucrărilor și la publicarea rezultatelor, aceste numere de concurs vor înlocui numele și prenumele concurenților.

Evaluarea lucrărilor

Evaluarea lucrărilor va fi realizată de comisia numită de către Patriarh și formată din cinci specialiști în domeniul picturii bisericești, care nu au lucrări înscrise în concurs.

Întrunirea comisiei de evaluare va avea loc la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare, în perioada 30 martie – 3 aprilie 2026. Membrii comisiei vor ține cont de următoarele criterii de evaluare: **1. plastice și 2. teologice.**

1. Criterii plastice (3-30 de puncte)

a. **Complexitatea, echilibrul și expresivitatea compoziției; calitatea tehnică a execuției (1-10 puncte).** Sunt apreciate compoziții complexe, elaborate, dar simpla aglomerare de personaje și decor nu asigură un punctaj favorabil. Vor fi urmărite știința compunerii și echilibrul subiect-decor, expresivitatea elementelor de detaliu, raportul dintre text și imagine. Va fi apreciată *calitatea execuției*, însă virtuozitatea, tehnica elaborată (cu foiță de aur, bolus etc.) sau suportul prelucrat în exces (uneori până la artizanal) nu vor fi considerate merite în sine, independent de modul de realizare a lucrării și de răspunsul dat temei. Valoarea materialelor folosite nu trebuie să confere prin sine valoare lucrării și să adauge puncte în evaluare.

b. **Execuția artistică, originalitatea sau noutatea (1-10 puncte).** Evaluarea va urmări armonia cromatică, modelele formelor, corectitudinea desenului, știința proporției, a redării anatomiei, ritmul și acuratețea detaliilor, toate încadrate specificului artei bizantine. Sunt apreciate lucrările care nu reproduc un model, ci sintetizează într-o exprimare proprie mai multe reprezentări / stiluri, eventual din diferite epoci artistice. Imitarea pictorilor bisericești contemporani va fi considerată, de asemenea, simplu mimetism.

c. **Relația dintre tehnică și subiectul redat și adecvarea stilistică (1-10 puncte).** Va fi urmărit modul în care concurentul a știut să simplifice sau să dezvolte tema reprezentată, în funcție de tehnica folosită, să lucreze monumental sau miniatural, în funcție de mediul în care se exprimă.

În ceea ce privește stilul, concurentul trebuie să aibă ca reper stilistica generală a artei bizantine, dar poate să facă referințe la diferite epoci și tradiții picturale (protocreștin, bizantin antic, bizantin clasic, bizantin academic, postbizantin, neobizantin, școli creștin-orientale, italo-bizantine).

În mod special, în cazul miniaturii, dar și al altor compoziții care includ elemente decorative, va fi evaluată adecvarea ornamenticii folosite la tema aleasă (epoca în care a trăit sfântul), la stilul de execuție a scenei principale și la tehnica folosită. De exemplu, nu va fi apreciată o lucrare în care, indiferent de tema aleasă, se apelează la elemente decorative muntenești (brâncovenești) doar din rațiuni de virtuozitate. Comisia va urmări și va aprecia dacă s-au folosit motive decorative bizantine, dacă s-a apelat la o documentație variată, dacă se realizează adecvarea între subiectul principal și tratarea ornamentației, între conținutul manuscrisului și stilul ilustrației. În principiu, apelul la o decorație care prezintă doar măiestria execuției, dar nu și documentare, nu va fi criteriu de evaluare apreciativă.

2. Criterii teologice (3-20 puncte)

a. *Adecvare teologică (1-5 puncte)*. Abordarea generală și detaliile iconografice trebuie să fie conforme dogmei și hermeneuticii teologice a Bisericii Ortodoxe.

b. *Adecvare iconografică (1-10 puncte)*. Concepția scenei sau reprezentarea unui sfânt vor fi adecvate tematic și hagiografic, în acord cu istoria tipului iconografic respectiv și cu tradiția de reprezentare a temei tratate. Sunt apreciate situațiile în care concurentul recuperează, prin documentare personală, iconografii uitate ori rare (dar nu problematice sau „avangardiste”).

c. *Adecvare funcțională (1-5 puncte)*. Compoziția și stilul sunt coordonate cu funcția obiectului de artă sacră, cu destinația sa liturgică, mistagogică sau de cult privat.

Modul de evaluare: pentru fiecare lucrare se vor acorda puncte aferente celor două seturi de criterii de evaluare (cu toate subpunctele lor). Punctajul total acordat de fiecare membru al comisiei unei lucrări – maximum 50 de puncte – este reprezentat de suma punctajelor acordate.

Exemplu:

Exemplu:	1. Criterii plastice			2. Criterii teologice		
	1a	1b	1c	2a	2b	2c
Lucrarea nr. 1	9	10	5	5	9	9
Punctaj total pe criterii	24			23		
Punctaj total = criteriu 1 + criteriu 2	47					

Punctele vor fi trecute în *Fișa individuală (Anexa 4)* a fiecărui membru al comisiei. Punctajele totale de la cei cinci evaluatori vor fi trecute în *Fișa colectivă (Anexa 5)*. Punctajul final cel mai mare (suma celor cinci punctaje totale, maximum 250 de puncte) va evidenția câștigătorii concursului.

La final, în fața membrilor comisiei, organizatorii vor corela numerele unice de concurs de pe lucrări cu cele de pe formularele de înscriere și vor completa *Fișa colectivă* cu numele concurenților. Comisia de evaluare își rezervă dreptul de a nu oferi unul sau altul dintre premiile anunțate, în situația în care, pentru o anumită secțiune, nu s-au înregistrat minimum trei lucrări / proiecte performante.

Până în ziua de 6 aprilie 2025 vor fi anunțate rezultatele concursului, iar cei șase câștigători (câte trei pentru fiecare secțiune) vor fi premiați miercuri, 20 mai 2026, în Aula Magna Teoctist Patriarhul a Palatului Patriarhiei.

Anexa 3:

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ PLATONIDA DE LA ARGEȘ, CARE A FOST DESPINA MILIȚA, SOȚIA SFÂNTULUI VOIEVOD NEAGOE BASARAB (26 septembrie)

Sfânta Platonida s-a născut la anul 1485 și a primit din botez numele de Milița. Ea făcea parte din familia despoților sârbi Brancovici, care au dat mulți sfinți Bisericii Sârbe, între care despotul Ștefan și soția sa, Anghelina, și fiii lor, Ioan și mitropolitul Maxim, care a păstorit o vreme și în Țara Românească. Din aceeași familie avea să răsară, în Transilvania, Sfântul Mitropolit Sava, Mărturisitorul dreptei credințe. Milița a primit o creștere aleasă și a învățat științele vremii sale, iar părinții i-au insuflat iubire pentru Biserică și pentru Ortodoxie, povățuind-o să-și trăiască viața cu smerenie și credință în Dumnezeu. Milița a fost cunoscută și cu numele Despina, care însemna *Doamnă* sau *fiică de despot*.

Deoarece Serbia căzuse sub otomani, iar familia Brancovici se afla sub stăpânirea regelui Ungariei, Milița a venit în Țara Românească împreună cu unchiul ei, ieromonahul Maxim, și cu bunica sa, Anghelina. În anul 1505, Milița s-a căsătorit cu Neagoe Basarab, cel ce avea să ajungă, în 1512, domn al Țării Românești. S-a spus despre ea că era „unul dintre cele mai curate chipuri de doamne române, foarte evlavioasă, iubind, ca și Neagoe, clădirile, juvaerele, cărțile prețioase; bună soție și duioasă mamă, ea nu-și dezmințea neamul înalt din care se cobora”. Și-a sprijinit soțul în lucrările

sale de ridicare a unor lăcașuri sfinte și de alinare a celor săraci și greu încercați din popor. Se păstrează tradiția că, la zidirea Mănăstirii Curtea de Argeș, terminându-se banii din vistierie și lucrarea nefiind isprăvită, Doamna Milița și-a vândut din averea și din bijuteriile sale pentru a se desăvârși și împodobi casa lui Dumnezeu. De asemenea, a susținut împodobirea Mănăstirilor Bistrița și Vieroș. Tot ea a dăruit unor sfinte lăcașuri din Țara Românească, dar și din Serbia și Muntele Athos, unele veșminte și acoperăminte care se păstrează până astăzi, lucrate cu multă măiestrie.

Doamna Despina Milița a fost mamă a orfanilor și scăparea celor apăsați. Îi cerceta pe cei bolnavi, îi hrănea pe cei flămânzi și adesea ieșea în taină din palatul domnesc pentru a duce alinare celor întristați.

A născut și crescut în dreapta credință pe cei șase prunci ai săi: trei băieți și trei fete. Pe fiul cel mare, Teodosie, care era pregătit să urmeze la domnie, Despina l-a povățuit prin pilda vieții și prin cuvinte de îndemn, iar soțul ei a scris cunoscuta lucrare: *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie*, în care tânărul moștenitor era sfătuit să urmeze o viață de virtute, plăcută lui Dumnezeu, și să aducă pace și bunăstarea poporului.

În septembrie 1521, după moartea iubitului ei soț, Sfântul Neagoe, pe care l-a plâns cu post și rugăciune, Despina Milița ajuns regentă a țării, când fiul lor Teodosie a fost uns domn, deși era foarte tânăr. Acesta însă a murit în anul următor. Alungată de vitregia vremurilor, ea s-a retras pentru o vreme în Transilvania, la Sibiu, pentru ocrotirea celor două fete care i-au rămas în viață, Stana și Ruxandra.

Răbdând multe dureri, tulburări și pierderea celor dragi, ea a înțeles că lumea *este umbră și vis*. De aceea, arzând de dorul Celui Preaiubit, Hristos Domnul, și-a închinat viața slujirii Lui și s-a îmbrăcat în chipul îngeresc, luând schima monahală cu numele Platonida în obștea monahală a Schitului Ostrov, pe care ea însăși l-a ctitorit, viețuind în aspre nevoințe, în pace și rugăciunea neconținută a inimii, după pilda bunicii sale, Sfânta Anghelina a Serbiei. Plină de Duhul lui Dumnezeu, Cuvioasa Platonida petrecea nopțile în priveghere, iar zilele în lucrare, cercetând pe celelalte surori și întărindu-le prin cuvântul blând și pilda vieții sale. A rămas

neobosită în slujire, nelipsind de la pravilă și liturghii, deși trupul ei era slăbit de osteneli. La adânci bătrâneți, a fost cuprinsă de o boală molipsitoare și, întru răbdare și rugăciune, și-a dat sufletul în mâinile Mântuitorului Hristos, în ziua de 30 ianuarie 1554, iar trupul i-a fost așezat cu cinste în Mănăstirea de la Curtea de Argeș, pe care a ctitorit-o împreună cu soțul său, Sfântul Voievod Neagoe Basarab. A fost pomenită de generațiile următoare ca o binefăcătoare a neamului românesc și rugătoare înaintea lui Dumnezeu. Binecredinciosul domnitor Matei Basarab o amintea în hrisoavele sale ca *luminata și întru fericire răposata străbuna noastră, Doamna Despina*, iar poporul i-a păstrat amintirea cu evlavie din neam în neam.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 8-lea:

Îndreptătoare a monahiilor și pildă de smerenie te-ai arătat, Cuvioasă Maică Platonida, că prin post și rugăciune ai plăcut lui Hristos, cu harul Duhului Sfânt fiind împodobită. Pentru aceasta, acum roagă-te Preasfintei Treimi, împreună cu Sfântul Voievod Neagoe Basarab, să se mântuiască sufletele noastre.

Condacul, glasul al 8-lea, podobie: *Apărătoare Doamnă...*

Pe ceea ce a fost Doamnă înțeleaptă a Țării Românești, soție credincioasă, mamă jertfelnică, miluitoare a sărmanilor, mângâiere a celor întristați, apoi și monahie rugătoare fierbinte pentru toți, cu evlavie să o cinstim, zicând: Bucură-te, Cuvioasă Maică Platonida, ceea ce întru răbdare te-ai făcut vas al harului!

SINAXAR

SFÂNTA MAGDALENA DE LA MĂLAINIȚA

(15 octombrie)

Sfânta Magdalena s-a născut la 22 noiembrie 1895 în satul Șciubic, din Banatul Sârbesc, nu departe de granița actuală a României, zonă în care trăiesc comunități istorice de români. Tatăl ei, Milenko Ilić, era sârb de neam, iar mama, Milca, era româncă descendentă din vechea familie Cătălinici, venită din Transilvania.

Primind la Sfântul Botez numele de Magdalena (Măndălina), ca un semn al dumnezeieștii chemări spre o viață în smerenie și slujire, a arătat încă din fragedă pruncie dragoste pentru rugăciune și Biserică.

Înzestrată fiind de Dumnezeu cu darul înțelepciunii și al credinței neștrămutate, Magdalena a fost mai întâi dată să învețe carte, fapt neobișnuit pentru fete în acea vreme, iar mai apoi, la timpul potrivit, când a împlinit vârsta de 19 ani, s-a însoțit în Taina Nunții cu Miloș, din satul Mălăinița. Însă Dumnezeu a îngăduit ca acesta să moară în Primul Război Mondial, lăsând-o văduvă cu un copil mic. Trecând prin această încercare cu statornicie în credință, Magdalena și-a pus încrederea în Dumnezeu, rostind adesea în momentele grele ale vieții: „*Vede Dumnezeu*”.

Au urmat anii grei ai Ocupației bulgare (1915-1918), când preoții erau arestați și uciși, biserica din Șciubic, rămânând fără păstor. Evlavioasă din fire și cunoscând bine învățătura de credință, ea s-a pus în slujba Bisericii, propovăduind tuturor cuvântul lui Dumnezeu, păstrând astfel candela credinței nestinsă. În vremurile acelea tulburi, când mulți oameni apelau la vrăjitorie, din pricina neînțelegerii limbii în care erau săvârșite dumnezeieștile slujbe, Sfânta Magdalena a luptat după putere să îi întoarcă pe oameni la Dumnezeu și să lepede practicile demonice ale vrăjitoriei. Cunoscând bine limbile română și sârbă, a fost aleasă de Dumnezeu să fie legătură sfântă între neamuri, iar pentru cei credincioși, alinare duhovnicească. Și o puteai vedea pe această fericită femeie umblând neobosită prin ger, furtună sau arșiță, câte 5 kilometri pe jos, ca

să citească și să cânte la sfintele slujbe, având deosebită smerenie și râvnă către cele duhovnicești.

Trăind ca o monahie în lume, s-a arătat biruitoare prin post și rugăciune în încercările prin care trecea, devenind milostivă, blândă și plină de bunătate. Suferințele mari ale oamenilor o făceau pe Magdalena să se roage mereu pentru cei săraci și îndurerați, ajutându-i cât putea, îndrumându-i spre păzirea căilor Bisericii în duhul poruncilor Domnului, învățându-i cum să se roage, cum să țină posturile de peste an și cum să întâmpine sărbătorile cu pregătire duhovnicească.

A dus o viață singuratică de rugăciune, păzind turmele de oi și citind cuvintele Sfintei Scripturi. Bineplăcând lui Dumnezeu și oamenilor, s-a mutat cu pace la cereștile lăcașuri în ziua de 15 octombrie 1962 (2 octombrie stil vechi). La adormirea ei în Domnul, fața i-a strălucit de o lumină nepământească, prin aceasta arătându-se slava de care s-a învrednicit înaintea lui Dumnezeu pentru viața sa curată.

Pe locul în care a viețuit Sfânta Magdalena s-a ridicat mai târziu Mănăstirea Mălăinița, în a cărei biserică au fost așezate moaștele sfintei. Ea s-a arătat în timp mare făcătoare de minuni, la cinstitele sale moaște închinându-se mulțimi de credincioși români și sârbi care îi cer mijlocirea.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Pe Sfânta Magdalena să o cinstim cu râvnă, ca pe o podoabă nouă a ținutului Timocului, că, lucrând faptele credinței, prin acestea a întărit obștea ortodocșilor, risipind toată neștiința din popor; iar acum și nouă, prin moaștele ei, ne dăruiește vindecări de tot felul de boli, cu harul Domnului.

Condacul, glasul al 3-lea, podobie: *Fecioara astăzi...*

Pe Domnul, Cel ascuns întru poruncile Lui, dorind a-L urma, fericită Magdalena, ai vestit poporului credincios cuvintele Evangheliei cele

purtătoare de viață; și, într-un cuget, în Hristos pe toți i-ai unit; iar acum, în ceruri, te rogi neîncetat pentru mântuirea sufletelor noastre.

SINAXAR

SFÂNTA ANASTASIA, MAMA SFÂNTULUI IERARH ANDREI ȘAGUNA, MITROPOLITUL TRANSILVANIEI (1 decembrie)

Fericita Anastasia s-a născut în anul 1785 din părinți binecredincioși, aromâni din Macedonia, veniți pentru a face negoț la Mișcolț, în Ungaria. Primind creștere bună, în frica de Dumnezeu, în cinste și în credința ortodoxă, s-a căsătorit cu un fiu de negustor, pe nume Naum, care era văduv, și a dobândit patru prunci: Evreta, Ecaterina, Anastasiu, care avea să ajungă mitropolit al Transilvaniei, și Maria, care a murit în copilărie. Dar, cheltuindu-și tatăl lor averile și ajungând să ducă viață lipsită de rânduială, ba chiar să se și poarte cu asprime cu Anastasia, aceasta și-a luat pruncii și s-a adăpostit la casa părinților ei. Înțeleapta mamă priveghea ziua și noaptea și se ostenea în toate felurile ca să-și poată crește bine copiii. Dumnezeu i-a stat alături prin bunul ei tată Mihail, bunicul pruncilor, care îi dădea ajutor. Iar tatăl copiilor, pierzându-și tăria sufletească și nădejdea, a gândit să-și ușureze ticăloasa soartă și, pentru oarecare foloase materiale, a trecut la cei uniți cu papa de la Roma, silind și pe copii să fie crescuți în această credință străină. Anastasia, însă, s-a împotrivit cu tărie în multe chipuri și bărbatului său, și stăpânitorilor străini. Și, până la o vreme, a izbutit să-i țină departe, ducându-și copiii la școala grecească din Pesta. Dar, prin împărătească poruncă, ei au fost duși la școala catolică. În acest răstimp, Anastasia a rămas neclintită în luptele ei și, cu mare iscusință și înțelepciune, prin învățăturile pe care le-a dat fiilor ei, a zădărnicit toate planurile și uneltirile păcătoase ale neobosiților vânători de suflete. Aceasta îi învăța pe copii acasă învățătura legii părintești, iar pe micul Anastasiu îl trimitea duminica și în zile de sărbători mai mari cu prescuri la biserica ortodoxă din Mișcolț, pentru a cărei

ridicare au ostenit și au jertfit amândoi bunicii lui, Mihail și Evreta. Ba a mers și până la împăratul de la Viena să-și îplinească dorirea, chiar dacă n-a izbutit. Pentru că Dumnezeu, în negrăită bunătatea și înțelepciunea Lui, rânduise altfel, ca mai strălucită să fie biruința adevărului. Deci, primind copiii creștere în legea catolică, atunci când s-au făcut mari, toți trei au mărturisit dorința de a se întoarce la Biserica Ortodoxă. Și, chiar dacă au întâmpinat multe împotriviri, au primit împlinirea cererii lor. Iar fiul cel mic al fericitei, pentru rugăciunile neîncetate ale maicii sale, făcându-se călugăr și luând numele Apostolului întâi-chemat, a fost rânduit de Dumnezeu să îplinească voia Lui pentru mântuirea români dreptslăvitori asupriți, căci a ajuns să reîntemeieze Mitropolia Ortodoxă din Ardeal. Și, văzând pe fiul său iubit închinându-și ființa toată și viața Bisericii strămoșești, după ce izbutise a-l izbăvi de înșelăciune prin lupte atât de grele, cu sufletul împăcat, fericita Anastasia, plină de virtuțile izvorâte din credință, a adormit în Domnul cu pace în 17 ianuarie 1836, în vârstă de 51 de ani, fiind îngropată la Pesta.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 5-lea, podobie: *Pe Cuvântul...*

Rădăcina cinstită și floarea mamelor, de Dumnezeu purtătoarea Anastasia, a dat pe Andrei ca rod ales țării Ardealului, și cu tărie a păstrat credința dreaptă, viețuind în jertfă și în virtute, și a primit de la Domnul răsplătire și cunună veșnică.

Condacul, glasul al 8-lea, podobie: *Apărătoare Doamnă...*

După dreptate îți cinstim înțelepciunea, mărturisirea drepte credințe ortodoxe și virtuțile, Sfântă Anastasia, că vlăstar luminos ai dat Bisericii pe Andrei, bunul păstor al Ardealului, și cu el acum te rogi Domnului pentru noi.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ MUCENIȚĂ EVLOGHIA DE LA SAMURCĂȘEȘTI

(19 decembrie)

Sfânta Evloghia s-a născut în 24 noiembrie 1908, în satul Nevesca (azi Nimfeo), din nordul Greciei, primind la botez numele Ecaterina. Părinții ei, Evanghelița și Panaiot, făceau parte dintr-o comunitate istorică de vlahi care locuiau în acele ținuturi.

De timpuriu s-au abătut asupra acestei copile încercările și suferințele. A rămas orfană de mamă la o vârstă fragedă. Apoi, recăsătorindu-se tatăl ei, a avut de îndurat multe necazuri pricinuite de mama sa vitregă. Într-una din zile, pe când strângea fânul, soția tatălui său a împins-o pe Ecaterina de pe o căpiță de fân. Copila și-a fracturat coloana vertebrală și a fost cuprinsă de o neputință trupească ce a ținut-o la pat vreme de nouă ani. Invalidă fiind, la vârsta de 10 ani, ea a fost trimisă în București, la familia unchiului ei dinspre mamă, Ioan Ciciu, și la soția acestuia Epifania, în casa căroră a petrecut ani grei de suferință și boală.

În anul 1927, când tânăra Ecaterina s-a îmbolnăvit de peritonită și a fost părăsită de rude, care credeau că nu mai scapă cu viață, i s-a arătat aievea Maica Domnului împreună cu Sfânta Mare Muceniță Ecaterina, ocrotitoarea ei. Venind ambele la patul de suferință, în chip de doctori, au vindecat-o. Sfânta Ecaterina îi spunea cu multă smerenie Preasfintei Născătoare de Dumnezeu: „Maica Domnului, taie aici, coase aici, leagă aici.”. Iar Preacurata Fecioară, cu dulci cuvinte s-a adresat bolnavei, care până atunci era cu pânțele umflate și cu genunchii ghemuiți: „Iată, fiica mea, de acum te vei face sănătoasă.”. Și, arătându-i că pricina bolii a fost înlăturată, i-a zis: „Aceasta a fost toată boala și toată răutatea.”. Apoi i-a zis: „De acum te vei face sănătoasă.”. Și îndată tânăra Ecaterina s-a vindecat, fiind plină de recunoștință către Dumnezeu, către Maica Domnului și către Sfânta Mare Muceniță Ecaterina.

Într-o sâmbătă spre duminică noaptea, pe când se ruga, ea a ațipit și a primit în vis chemarea Mântuitorului, Care i s-a arătat pe norii cerului, zicând de trei ori: „Vai, vai, mare război vine din pricina necredinței

oamenilor și nu am pe cine trimite să vestească lumii acest mare prăpăd.”. Iar ea, luând aminte la cea de-a treia chemare, a răspuns cu râvnă: „Mă duc eu, Doamne Iisuse, să vestesc!”.

La scurtă vreme, se alătură Asociației Misionare Ortodoxe – „Patriarhul Miron” și, cu binecuvântarea arhimandritului Teofil Ionescu, la acea vreme slujitor la Catedrala Patriarhală din București, a început propovăduirea Evangheliei din sat în sat, chemând oamenii la pocăință, la milă și la înnoirea vieții. Pe cei bolnavi îi cerceta cu dragoste, pe copiii orfani îi ocrotea, pe fetele pierdute le aducea la viața de curăție, pe cei ce trăiau în păcate îi convingea să primească Sfânta Taină a Cununiei, pe cei ce fumau și pe cei ce se aflau în patima beției îi convingea să renunțe la viciile lor. Glasul ei de trâmbiță se auzea până departe, luptând împotriva dezmațului, a dezbinărilor, crimelor, cruzimii, nemilostivirii, avorturilor, beției, tutunului, vrăjilor, descântecelor, spiritismului și a altor păcate de moarte, depărtând poporul de pericolul sectar și de superstiții.

După adormirea bătrânilor ei protectori, care o crescuseră de la vârsta de 10 ani, simțind chemarea spre viața monahală, sora Ecaterina Țârlea se închinoviază în Mănăstirea Samurcășești în luna septembrie a anului 1939. După trei ani de ucenicie, la 21 noiembrie 1942, primește, la praznicul Intrării Maicii Domnului în Biserică, tunderea în monahism cu numele Evloghia.

Văzând starea jalnică în care se afla Mănăstirea Samurcășești după cutremurul din anul 1940, Cuvioasa Evloghia a organizat colecte prin satele în care propovăduia cuvântul lui Dumnezeu și astfel s-au putut restaura chiliile și biserica mănăstirii.

Sfânta Evloghia se nevoia aspru, fiind plină de smerenie și iubitoare de rugăciune. Nu dormea pe pat, ci în genunchi, stând pe niște zdrențe. Iarna, nu făcea foc în chilie, îngrijindu-se ca celelalte maici să nu ducă lipsă de lemne, purtând mereu grija celor din preajma ei. Nu își odihnea trupul, nu se cruța pe sine, ci cutreiera satele, înfruntând lipsuri, primejdii și prigoniri.

A continuat această activitate misionară și în vremea prigoanei comuniste, suferind bătăi și chinuri pentru că nu înceta a vesti Evanghelia

lui Hristos și a împărți oamenilor cărți duhovnicești și icoane. A avut de înfruntat mari pericole puse la cale de oamenii înrăiți, care erau deranjați de cuvintele ei ce îndemneau la schimbarea vieții și apropierea de Hristos. De aceea, niște cârciumari din satul Epurești, județul Giurgiu, care văzuseră că datorită predicilor ei oamenii nu mai veneau să petreacă în beții și desfrânări, au pus la cale uciderea ei. Atunci, cel care fusese tocmit să o omoare, a fost lovit de un fulger. În altă împrejurare, a fost dusă cu forța la o casă de desfrânare spre a fi batjocorită. Și s-a stârnit furtună mare, iar omul desfrânat care a încercat să facă acestea a paralizat și planul lui demonic a eșuat.

În decembrie 1949, predicând prin satele dunărene, ducând cărți de rugăciuni, icoane și broșuri duhovnicești, a fost prinsă în satul Ulmeni, din județul Călărași, de niște huligani comuniști care au călcat-o în picioare și au bătut-o cu bestialitate. A fost internată la Spitalul Brâncovenesc din București. În ziua de 19 decembrie, a fost înștiințată de Maica Domnului și de Sfântul Arhanghel Mihail că va pleca la Domnul. A cerut să fie dusă urgent la mănăstirea sa de metanie. După ce și-a luat rămas bun de la bolnavii din spital și i-a încurajat să aibă încredere în Dumnezeu, a fost dusă la Mănăstirea Samurcășești. Seara, pe când băteau clopotele pentru vecernie, a ajuns la mănăstire. A fost spovedită și a primit Sfânta Împărtășanie, apoi a trecut la Domnul, fiind împodobită cu slăvită cunună mucenicească.

După adormirea sa, Sfânta Evloghia s-a arătat grabnică ajutoare și făcătoare de minuni celor ce i-au cerut ajutorul, vindecând pe cei bolnavi și pe cei aflați în primejdie de moarte.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Tropar, glasul al 3-lea, podobie: *Pentru mărturisirea...*

Suferința ta cea din pruncie în sfințenie și-a vădit rodul, când, luminată de Duhul Sfânt, cu îndrăznire propovăduit-ai pocăința poporului, mucenicește sfârșind, ca apostolii; de-accea roagă-te, Sfântă Cuvioasă Evloghia, să se mântuiască sufletele noastre.

Condac, glasul al 3-lea, podobie: *Fecioara astăzi...*

Întâi Maica Domnului te-a vindecat de-a ta boală, iar apoi Hristos te-a trimis la propovăduire. Tuturor le-ai vestit mântuirea, suferinzilor le-ai adus alinare, Sfântă Evloghia, de-aceea ne rugăm ție și cu evlavie te cinstim.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ ANTONINA DE LA TISMANA

(23 decembrie)

Cuvioasa Antonina a venit pe lume în ziua de 7 martie 1923, în comuna Runcu, județul Vâlcea, într-o familie de cucernici creștini, Ispas și Maria. Ea a mai avut încă doi frați și o soră. Din Sfântul Botez a primit numele Ilinca. Încă din copilărie, a căutat calea credinței și a rugăciunii, mama fiindu-i primul povățuitor, pildă vie de rugăciune și frumoasă viețuire. De atunci s-a înrădăcinat în sufletul tinerei chipul preadulce al Mântuitorului Hristos și al Preacuratei Sale Maici. Deci, având din fragedă vârstă chemare pentru viața călugărească, s-a obișnuit cu rugăciunea din Ceaslov și Psaltire. Ea era blândă și ascultătoare, curățenia ei sufletească uimind pe toți cei de vârsta ei. Într-o zi, tânăra Ilinca s-a hotărât singură să meargă la mănăstire și să devină călugăriță. Mama a binecuvântat-o cu toată inima, tatăl, însă, biruit de dragostea părintească, a izbucnit în plâns, împotrivindu-se. De aceea, după trecerea la cele veșnice a mamei sale, Cuvioasa și-a împlinit dorirea de a se călugări. Astfel, primind povață și binecuvântare de la părintele duhovnic, a intrat în obștea Mănăstirii Tismana, în 10 iunie 1950, în ziua prăznuirii Sfinților Alexandru și Antonina. Ascultarea i-a fost de la început în gospodărie, chilia ei învecinându-se până la sfârșitul vieții cu sălașele animalelor mănăstirii. Acolo s-a ostenit sfânta cuvioasă fără cârtire, împlinind ascultarea cu

multă bucurie, ca pe cel mai mare dar primit de la Duhul Sfânt. La călugărie a primit numele Sfintei Antonina. Față de această sfântă, Cuvioasa a avut mare evlavie, avându-o ocrotitoare și mult folositoare. Primind îngerescul chip, ea s-a ostenit și mai mult, rămânând neclintită în păstrarea curăției sufletești și a ascultării călugărești. Lucrarea pe care Dumnezeu i-a încredințat-o dintru început i-a fost de mare folos duhovnicesc, sporind neîncetat în rugăciune, priveghere și post. Nevoințele cuvioasei au fost dintotdeauna însoțite de dragoste față de maicile și surorile din obște. De multe ori, fiind bolnavă, cuvioasa se ruga la Maica Domnului s-o vindece și să rămână statornică pe mai departe să slujească în smerită ascultare și blândețe. Fiind statornică în rugăciune și având darul Duhului Sfânt, maica Antonina a învățat Psaltirea și multe rugăciuni pe dinafară. Aceste daruri ale cuvioasei au rămas necunoscute pentru maicile din obștea Mănăstirii Tismana, care nu cunoșteau această taină, socotind-o prea simplă pentru asemenea binecuvântări cerești. Prin binecuvântarea Maicii Domnului și a Sfântului Nicodim, a primit darul smeritei cugetări și al cunoașterii tainelor viitoare. Astfel, ea povățuia cu înțelepciune pe surorile încredințate ei la ascultare, aducându-le aminte de nevințele cuvioșilor părinți de demult din lavra Sfinților Nicodim și Gherasim. Adeseori Sfânta spunea maicilor și surorilor: *„Să nu fiți cu nepăsare față de viața călugărească, fugiți de lume și umblați cu râvnă pe calea sfinților, țineți-vă mintea la rugăciune și păstrați-vă nepătat și smerit. Purtarea să vă fie simplă, cuvântul fără meșteșug, mersul fără slavă deșartă, glasul smerit și viețuirea în sărăcie. Pentru dragostea Mântuitorului Hristos, lăsați-vă disprețuit de toți. Mai presus de toate păziți-vă mintea la rugăciune, îngrijiți-vă de trezvie în priveghere, stăruți în toate strâmtorările și păstrați-vă faptele ascunse de privirea oamenilor. Luați aminte la voi înșivă de-amănuntul, ca să nu primiți în suflet de la vicleanul vrăjmaș niciuna din plăcerile lumii acesteia”*. Astfel trăind și învățând, Sfânta Antonina, stăruia în lucrarea lăuntrică a rugăciunii și în seninătatea chipului smerit și iubitor de Dumnezeu. Iubea tăcerea și rugăciunea, repetând cu lacrimi preadulcele nume al Mântuitorului Hristos, pe care nu înceta a-L mărturisi tuturor oamenilor. Deși neînțeleasă de mulți, Sfânta Antonina stăruia în ascultarea

încredințată, rânduindu-și o viață lăuntrică de taină. Astfel, obștea mănăstirii n-a cunoscut cât de mari au fost nevoințele sale și cât de minunată era ea înaintea Domnului. Cu dragoste față de toți, Cuvioasa a răbdător ispitele și înjosirile care-i veneau de la urătorul de oameni, diavolul, și de la oameni. În felul acesta și-a păstrat pacea și seninătatea harului dumnezeiesc, ea însăși prihănindu-se pe sine și cerând iertare tuturor.

Sfânta Cuvioasa Antonina, apropiindu-se de clipa ieșirii din această lume, a primit pentru ultima dată Sfânta Împărtășanie, după care și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, pe care L-a iubită atât de mult. Ea a fost preamărită de Domnul fiind așezată în ceata cuvioșilor părinți și a cuvioaselor maicii de la Tismana.

Pentru rugăciunile ei, Doamne Iisus Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul Cuvioasei Antonina, glasul al 8-lea:

Întru tine, Maică, cu osârdie s-a mântuit cel după chip; că, luând crucea, ai urmat lui Hristos; și, lucrând, ai învățat să nu se uite la trup, căci este trecător; ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta și cu îngerii împreună se bucură, Cuvioasă Maică Antonina, duhul tău.

Condacul Cuvioasei Antonina, glasul 1:

Cel ce din iubire toate le-a zidit prin cuvânt și trup a luat de bună voie din Preacurata Sa Maică, te-a chemat să-I urmezi, Cuvioasă Maică Antonina, iar tu neîncetat L-ai chemat în rugăciune, cu smerenie. Pentru aceasta, dobândind daruri cerești, împreună cu sfinții de la Tismana în ceruri te veselești, rugându-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ FILOFTEIA DE LA PASĂREA, MAMA SFÂNTULUI IERARH CALINIC DE LA CERNICA

(12 aprilie)

Această floare duhovnicească a Munteniei, s-a născut la jumătatea secolului al XVIII-lea, în cetatea Bucureștilor, primind la botez numele Floarea. La vremea potrivită, ea s-a căsătorit cu Antonie, un tânăr provenit din familia boierească Antonescu. Cei doi au fost binecuvântați de Dumnezeu cu patru copii, pe care i-au crescut în dragoste de Dumnezeu și de aproapele, oferindu-le o bună educație.

Floarea a avut o influență binefăcătoare asupra copiilor pe care i-a primit de la Dumnezeu. Înclinarea ei spre viața duhovnicească a revărsat în sânul familiei un duh de aleasă evlavie. Prin exemplul vieții sale duhovnicești, Floarea i-a inspirat pe doi din fiii ei să devină slujitori ai altarului. Fiul cel mare a ajuns preot de mir, iar mai târziu a îmbrăcat haina monahală la Mănăstirea Cernica, cu numele Acachie, iar cel de-al doilea copil, Constantin, a ales de tânăr viața monahală, primind la tunderea în chipul îngeresc numele Calinic. Acest fiu al Floarei, cunoscut astăzi ca Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica, avea să ajungă stareț al Mănăstirii Cernica și apoi episcop al Râmnicului Noul Severin. El a fost unul dintre cei mai de seamă ierarhi români, care prin viața sa înaltă și prin cuvântul său cel duhovnicesc a întors nenumărați oameni la credință, mulți urmându-i pilda vieții sale celei desăvârșite.

După adormirea în Domnul a soțului ei, Floarea este îndemnată de Sfântul Calinic să se retragă la mănăstire spre a se dedica cu mai multă râvnă rugăciunii. Fire contemplativă și evlavioasă, Floarea primește sfatul cel duhovnicesc al fiului ei și astfel părăsește cele trecătoare ale lumii și intră în viața monahală la Schitul Pasărea de lângă București, care se afla sub îndrumarea duhovnicească a părinților din Mănăstirea Cernica.

După o perioadă de noviciat, în care a deprins rânduiala vieții monahale aflându-se sub povățuirea Sfântului Calinic de la Cernica,

Floarea primește tunderea în schima mare cu numele Filofteia. Această duhovnicească maică atât a sporit în viața spirituală, încât era căutată de celelalte maici pentru rugăciune și povățuire. Ea și-a împodobit viața cu ascultarea desăvârșită, smerenia și dragostea de surori, dobândind astfel lucrarea rugăciunii curate a inimii, ca o vrednică următoare a tradiției isihaste paisiene,

Potrivit tradiției, văzând vârsta înaintată a maicii sale, Sfântul Calinic a construit o kathismă, după modelul athonit, cu mai multe camere, un paraclis și o fântână în fața acesteia, pentru a ușura povara bătrâneților mamei sale. În această casă, Sfânta Cuvioasă Filofteia a viețuit împreună cu alte maici care îi erau ucenice.

Bineplăcând lui Dumnezeu și oamenilor, prin viețuirea ei cea întocmai cu îngerii, și-a sfârșit viața aceasta la 8 noiembrie 1833. După adormirea sa în Domnul, trupul Sfintei Cuvioase Filofteia a fost înmormântat cu multă evlavie de maicile din Schitul Pasărea, în cimitirul așezământului monahal. Mai târziu cinstitele sale moaște au fost deshumate și așezate în osuarul chinoviei.

În vremurile din urmă, Sfânta Cuvioasă Filofteia s-a arătat grabnică ajutoare și făcătoare de minuni. Prin intervenția minunată a Sfintei Cuvioase Filofteia, o femeie bolnavă, aflată în primejdie de moarte, s-a tămăduit și o tânără cuprinsă de răni provocate de arsuri a fost vindecată în chip minunat.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 3-lea, asemenea cu: *De frumusețea...*

Floare în lume ai fost, blândă și harnică, crescând căminul tău în frica Domnului, o, iubitoare de Dumnezeu, preavrednică Filofteia, iar apoi la mănăstire schimonahie ai ajuns și-ai primit belșug de har spre lucrarea minunilor; de aceea îți cerem rugăciunea și te cinstim cu bucurie.

Condac, glasul al 4-lea, podobie: *Arătatu-Te-ai astăzi...*

Te cinstesc minunile, o, Filofteia, și vădesc întregii lumi că L-ai iubit pe Dumnezeu, de aceea, roagă-te Domnului ca să ne scoată din toate nevoile.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ MAVRA DE PE CEHLĂU

(4 mai)

Schimonahia Mavra de pe Muntele Ceahlău a trăit pe la sfârșitul veacului al XVII-lea, fiind originară dintr-un sat de pe valea Bistriței, nu departe de Ceahlău. Născută și crescută într-o familie evlavioasă, Maria, după cum s-a numit din botez, a cunoscut frumusețea Sfintei Ortodoxii încă din fragedă copilărie. Părinții ei, oameni de neam bun și credincioși, râvnitori de cele sfinte, au crescut-o în credință și dragoste de Dumnezeu, îndemnând-o la rugăciune, postire și fapte bune. Dragostea pentru Evanghelia lui Hristos a cunoscut-o acasă, dar a sporit-o la biserica din sat și la mănăstirile și schiturile aflate în preajmă, unde mergea adesea cu părinții. Avea mare evlavie către Născătoarea de Dumnezeu, al cărei nume îl purta și a cărei viață dorea să o urmeze. De aceea, încât la vârsta tinereții i-a făgăduit Preasfintei Fecioare că-și va păstra toată viața curăția trupului și a minții, pentru a dobândi cununa fecioriei.

Pătrunsă fiind de chemarea lui Hristos, Care zice: „Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze!” (Marcu 8, 34), și-a simțit inima aprinsă de focul dorului de cer și, de aceea, a luat binecuvântarea părinților și a plecat spre aspra viețuire monahală la vârsta de 20 de ani. Tânăra Maria a întâlnit o cuvioasă călugăriță, care se nevoia în adâncimea codrului, și a rugat-o să-i dea sfat la începutul vieții sihăstrești. Maica nevoitoare, văzând râvna tinerei, dar știind multele ispite ce se vor năpusti asupra ei în lipsa încercării duhovnicești trebuitoare în pustnicie, a îndemnat-o să înceapă prin a trăi în obște, astfel deprinzând rânduiala monahală, ascultarea și smerenia. „Mergi la Schitul

lui Silvestru și acolo vei găsi odihnă sufletului”, i-a spus bătrâna călugăriță. Luând acest îndemn ca venit din partea Maicii Domnului, s-a îndreptat către Schitul Silvestru, locuit de maici cuvioase și rugătoare, care au primit-o în obștea lor. Acolo a deprins rânduielile cinului îngeresc, ajungând cu totul smerită și supusă, și a împlinit cu bucurie ascultările încredințate de maica stareță. La călugărie a primit numele Sfintei Mucenițe Mavra (pomenită în 3 mai) și, de atunci, a hotărât să-și sporească smerenia, rugăciunile și lacrimile.

După mai mulți ani de ascultare în obște, monahia Mavra a cerut stareței sale și duhovnicului să-i dea binecuvântare pentru a se însingura într-un loc mai ascuns al Muntelui Ceahlău, în care să-și sporească nevoițele. Deci, primind marea schimă și plecând la pustie, Cuvioasa și-a făcut întâi un bordei, din pământ și lemn, iar acesta a devenit un rai al întâlnirii cu Dumnezeu, al liniștii și neîncetatei rugăciuni. Acolo se ostenea mult, făcea sute de metanii, mânca o dată pe zi, seara, mulțumindu-se cu câțiva pesmeți muiați în apă și cu puține fructe culese și uscate chiar de ea și dormea doar câteva ore, pe un scaun. Prin rostirea zilnică a psalmilor, a ajuns să știe întreaga *Psaltire* pe de rost. La aceasta adăuga cercetarea zilnică a Sfintei Scripturi și rugăciunea inimii. Pentru smerenia și osteneala ei, Cuvioasa Mavra a biruit ispitele venite de la trup, de la lume și de la diavol, și-a agonisit strălucite virtuți și s-a făcut vas curat al harului dumnezeiesc. De aceea, i se supuneau fiarele pădurii, iar, când era văzută pe potecile muntelui Ceahlău, era totdeauna însoțită de o căprioară. Când cobora la schit în duminici și la marile sărbători, ca să ia parte la Sfânta Liturghie și să primească Sfintele Taine, maicile și închinătorii schitului îi cereau sfatul, iar cuvântul ei smerit vădea marile daruri pe care le primise de la Dumnezeu: darul înainte-vederii și al povățuirii sufletelor.

Când Cuvioasa a primit de la Dumnezeu înștiințare că i se apropie sfârșitul acestei vieți vremelnice, a rugat maicile să cheme preotul duhovnic pentru a o pregăti pentru marea călătorie care-i stătea înaintea. După ce duhovnicul a spovedit-o și a împărtășit-o, chipul bătrânei pustnice s-a umplut de o lumină nepământească și de o adâncă pace, prevestind mult așteptata călătorie a sufletului ce avea să se întoarcă în

măinile Creatorului său. A doua zi, când maicile au intrat în chilia ei, au găsit-o întinsă pe smeritul pat, cu fața către răsărit, cu mâinile încrucișate pe piept, îmbrăcată după rânduiala călugărească. Înțelegând că buna lor povățuitoare și-a început călătoria spre veșnicie, monahiile au împlinit cele de trebuință pentru înmormântarea trupului Cuvioasei Mavra la biserica unde ani de-a rândul s-a rugat și a vărsat neconținute lacrimi.

Faptele ei minunate și statornicia în nevoințele monahale au rămas în amintirea călugărilor, maicilor și credincioșilor din ținutul Moldovei, ca un semn vădit că „Dumnezeu este minunat întru sfinții Săi”.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 5-lea, podobie: *Pe Cuvântul...*

În pustia Ceahlăului nevoindu-te și luminându-te harul dumnezeiescului Duh, ca o făclie în sfeșnic te-ai arătat, Sfântă Mavra, strălucind cu mulțimea de virtuți și darul povățuirii; deci, la Hristos mijlocește totdeauna mântuire pentru noi.

Condacul, glasul al 8-lea, podobie: *Apărătoare Doamnă...*

Lăcaș Treimii, Sfântă Mavra, arătându-te, ți s-au supus toate fiarele neîmblânzite și ai legat sălbăticia celui potrivnic, iar, prin lucrarea de minuni nenumărate, răspândești mireasma harului Sfântului Duh, ca un crin ales din pustia Ceahlăului.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ MATRONA DE LA HUREZI

(5 mai)

Cuvioasa Matrona, după numele din lume Maria, s-a născut la 2 august 1852, în Săliștea Sibiului, din părinți binecredincioși, pe nume

Nicolae și Stana. La scurtă vreme după nașterea ei, tatăl, ajungând cu turmele până în părțile Sfântului Munte, din dumnezeiască rânduială și uimit de nevoințele călugărilor athoniți, a ales să-și vândă oile și să se închinovieze la Sfânta Mănăstire Vatoped. Acolo a fost tuns călugăr cu numele Nicodim. După un răstimp de încercare duhovnicească, a fost hirotonit ieromonah în aceeași mănăstire. De atunci s-a nevoit în post și rugăciune până la adânci bătrâneți în apropierea chiliei românești *Sfântul Ipatie*. În această chilie s-a nevoit și un nepot al Cuvioasei Matrona, părintele Teodosie, de la care avem știrile despre viața ei bineplăcută lui Dumnezeu.

Mama cuvioasei Matrona, punându-și nădejdea în Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, a sădit în inima fiicei sămânța dragostei de cele sfinte. Deci, tânăra Maria, mergând împreună cu mama ei la Mănăstirea Sărăcinești, pentru spovedanie și rugăciune, luminată fiind de harul Sfântului Duh, a rămas în acea mănăstire, unde a crescut și a învățat carte, fiind călugărită la vremea potrivită cu numele de Matrona. Cuvioasa a fost o monahie smerită, blândă, tăcută și ascultătoare. După o oarecare vreme, Cuvioasa a mers la Mănăstirea Hurezi, intrând în ascultarea iscusitului duhovnic Orest, ucenicul Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, lucrător al rugăciunii isihaste. Intrând în obștea de la Hurezi, maica Matrona și-a continuat viața de nevoință, ascultare și rugăciune, sfatul ei fiind foarte prețuit de celelalte nevoitoare ale obștii. La 18 aprilie 1923, când Cuvioasa avea 71 de ani, a fost aleasă stareță a Mănăstirii Hurezi. În această chemare, Cuvioasa Matrona a îndrumat obștea să păstreze buna rânduială și liniștea duhovnicească. Soborul de maici și de surori a mănăstirii o iubea și o cinstea ca pe o adevărată maică duhovnicească. Astfel, Cuvioasa a condus cu multă înțelepciune Mănăstirea Hurezi vreme de doi ani, îndemnând, prin cuvânt și faptă, pe surori să nu lipsească de la biserică, să-și mărturisească adesea gândurile, cuvintele și faptele și să rămână în ascultare și rugăciune neîncetată. Astfel s-a străduit cu multă osârdie să pună bună rânduială, după învățăturile Sfinților Părinți, încât maicile să păzească sărăcia de bunăvoie și să trăiască așa cum au trăit cuvioșii sfinți de-a lungul veacurilor. Cu smerenie, văzându-și neputințele

vârstei, s-a retras cu smerenie și s-a pus sub ascultarea unei noi starețe, schimonahia Epiharia.

După lungi nevoințe, posturi și rugăciuni neîncetate, Sfânta Matrona s-a îmbolnăvit grav. Răbdând îndelung, ea s-a rugat Maicii Domnului ca să mijlocească la Fiul ei, Mântuitorul Hristos, trecerea în pace în viața de dincolo. Pe când ucenicele o îngrijeau, în a patruzecia zi de suferință, i s-a arătat Preasfânta Fecioară Maria, care a întrebat-o: „Ce voiești?”. Atunci ea a spus: „Maica Domnului, ia-mă, căci nu mai pot de dureri!” După această vedenie, Sfânta s-a trezit cu totul sănătoasă. Astfel, cu binecuvântarea Maicii Domnului, a mai trăit câțiva ani, rugându-se ziua și noaptea, citind la Psaltire și rostind rugăciunea inimii. Ea a continuat și cu cuvântul să fie îndrumătoare maicilor din mănăstire pe care le îndemna, zicându-le: „Sculați-vă, maicilor, să mergem la Utrenie! Ne cheamă Domnul și Maica Domnului!” În ultimii ani de viață ea n-a lipsit niciodată de la slujbele bisericii, fiind tuturor de mare folos duhovnicesc. Totdeauna cuvioasa privea neconținut cu lacrimi la icoana Maicii Domnului, de la care aștepta binecuvântare, milă și ajutor. Sporind în rugăciune și în sfințenie, Sfânta Matrona a primit de la Maica Domnului înștiințare că în scurt timp va trece în viața cea fericită. Primind această veste, și-a chemat ucenicele și le-a spus: „Peste trei zile eu plec din lumea aceasta. Mă cheamă Domnul și Maica Domnului. Vă îndemn stăruitor să trăiți în mare dragoste una cu alta și toate, în smerenie și ascultare față de stareța noastră. Niciodată să nu lipsiți de la biserică, de la rugăciune și de la ascultare. Să nu adunați avere trecătoare, nici bani, nici haine, că toate acestea despart pe călugăr de dragostea Mântuitorului Hristos. Rămâneți în mănăstire până la moarte, oricâte ispite veți avea. Eu mă voi ruga lui Dumnezeu pentru mănăstirea noastră, pentru sfințiile voastre și pentru toți cei care se ostenesc pentru dragostea lui Dumnezeu.” După cuvântul Sfintei Matrona, a treia zi s-a pregătit de cu noapte, s-a îmbrăcat în hainele de călugărie, s-a întins apoi pe pat și i-a zis ucenicei: „Citește lângă mine Acatistul Bunei Vestiri.” Și, pe când ucenica citea „Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară!”, maica Matrona repeta și ea stihul acesta. La sfârșitul acatistului, pe când ucenica rostea condacul *Apărătoare Doamnă*, Cuvioasa

Matrona a zis și ea cu voce stinsă: „Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară!” Și, în clipa aceea, a adormit cu pace, iar sufletul ei ales a fost dus de Maica Domnului în Împărăția lui Dumnezeu, să cânte, să se veselească și să se bucure neîncetat dimpreună cu îngerii. Astfel, Cuvioasa Matrona s-a mutat la Domnul, ca o mireasă iubită a Marelui Hristos. Pentru viața și faptele ei bune, Mântuitorul Hristos a așezat-o în ceata cuvioaselor maici și fecioare. Cinstitele ei moaște, care au fost îngropate lângă bolnița mănăstirii, au primit mult har, răspândind bună mireasmă și vindecare celor care se rugau cu credință și cereau Sfintei să mijlocească lui Dumnezeu pentru ei.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi! Amin.

Troparul Cuvioasei Matrona, glasul 1

Din pruncie fiind luminată de harul Duhului Sfânt, ai ales viața îngerească și, sălășluindu-te în mănăstirea Sfântului Constantin Brâncoveanu de la Hurezi, prin rugăciune, sărăcie de bună voie și viață virtuoasă, dumnezeiești daruri ai dobândit. Pentru aceasta, acum în ceruri cu toți sfinții te bucuri, Cuvioasă Matrona. Roagă pe milostivul Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Condacul Cuvioasei Matrona, glasul al 8-lea

Având sufletul lăcaș al Duhului Sfânt, mintea ți-ai ridicat-o la dumnezeieștile lăcașuri și, adâncindu-ți cugetul într-o smerenie, vieții îngerești ai urmat. Pentru aceasta, te-ai învrednicit a fi numărată în ceata cuvioșilor de la Hurezi. Deci, cu aceștia roagă-te lui Hristos Dumnezeu, Sfântă Cuvioasă Maică Matrona, să mântuiască sufletele noastre.

SINAXAR

SFÂNTA MĂRTURISITOARE BLANDINA DE LA IAȘI

(24 mai)

Roaba lui Dumnezeu Blandina Gobjilă s-a născut la 24 februarie 1906, în satul Grușenți-Chelmești din Basarabia, din părinți binecredincioși, preotul Zaharia și Serafima, care, încă din pruncie, au sădit în inima ei smerenia și dragostea pentru sfintele slujbe. De aceea, cu multă râvnă mergea la biserică, se ostenea în lăcașul Domnului, cânta la strună și citea din cărțile sfinte, deprinzând rugăciunea, care o va însoți toată viața. Căsătorindu-se cu un bărbat dreptcredincios, Gheorghe Gobjilă, fiu de preot, și-au trăit viața de familie cu înțelepciune, în tihnă și bucurie, păzind poruncile lui Dumnezeu. Au fost binecuvântați cu un fiu, Vladislav-Slavcic, pe care l-au crescut în frica de Dumnezeu.

După anexarea Basarabiei de către Uniunea Sovietică, prigoana bolșevică s-a năpustit asupra intelectualilor și a familiilor înstărite. În anul 1941 a fost arestată împreună cu soțul ei și trimisă în exilul cumplit din Siberia, unde a îndurat ani de temniță și muncă silnică, foametea, frigul, batjocura și moartea nedreaptă a soțului iubit, Gheorghe. Fiind în închisoare, i s-a arătat în vis Domnul Iisus Hristos răstignit, spunându-i: „Vezi cât sufăr și Eu pe nedrept, nevinovat fiind?”, iar această vedenie a purtat-o în suflet toată viața, ca dar de la Dumnezeu, căci i-a adus multă liniște, putere și mângâiere în încercările prin care a trecut. Întru răbdare a fost mai presus decât mulți; a slujit bolnavilor, a botezat prunci în ascuns, a mângâiat pe cei deznădăjduiți și întemnițați și a rostit rugăciuni neîncetate în mijlocul suferinței. Cu smerenie a spălat podelele în spitale și a fost ostenitoare în fabrici și pe câmpuri, dar în taină lucra și în ogorul Domnului. Deși a pățit multe suferințe în trup, sufletește s-a odihnit prin cuvintele pe care le punea la inima ei: „Toate sunt în mâna lui Dumnezeu. Din moarte face viață și invers.” A viețuit mulți ani alături de maici și preoți deținuți, unde se făceau slujbe în taină, cu lacrimi și cu foc lăuntric.

În anul 1949 a fost eliberată, dar a fost silită să rămână în Siberia, într-un sat îndepărtat, unde a primit-o în grijă pe mama sa și a trăit în osteneală și rugăciune, până la moartea acesteia. Apoi, prin pronia Domnului, după 15 ani de chin în Siberia, în 1957 a reușit să vină în România, la Iași unde și-a găsit bună ocrotitoare și ajutătoare pe Sfânta Cuvioasă Parascheva, pe care o cinstea cu multă evlavie, alături de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu.

Abia ajunsă în țară, scăpând cu ajutorul lui Dumnezeu de greaua și îndelunga prigoană, avea să primească în scurt timp o altă sabie trecând prin inima sa, cu atât mai dureroasă cu cât aceasta venea prin mâna fiului ei. Acesta i-a spus că îi dă timp trei zile ca să aleagă între mărturisirea credinței și rămânerea în casa lui. Însă îndată Sfânta a răspuns: „Voi mie să nu-mi dați trei zile ca să-L aleg pe Dumnezeu. Eu pe Dumnezeu Îl am întotdeauna. Eu de orice mă lepăd, dar de Dumnezeu nu mă lepăd! Nu trebuie să mă gândesc trei zile, vă spun acum: dacă nu se poate să fiu și cu Dumnezeu și cu voi, atunci Îl aleg pe Dumnezeu.”

Viețuirea ei a fost asemenea unei monahii: în fiecare zi, din zori și până în seară, era la Catedrala Mitropolitană, ștergea icoanele, făcea curățenie și se nevoia cu smerenie în post, în rugăciuni cu lacrimi și milostenie. Noaptea, în casa credincioșilor unde era găzduită, citea miezonoptica, psalmi și acatiste. Celor care o judecau pentru viața smerită pe care din dragoste pentru Hristos a ales să o ducă, le răspundea cu seninătate: „Mie nu îmi este rușine să spăl picioarele Mântuitorului Hristos”. Mulți o treceau cu vederea, dar cei mai credincioși au văzut în ea o femeie sfântă, ascunsă ochilor lumii, dar cunoscută lui Dumnezeu.

Într-o noapte a visat-o pe Sfânta Parascheva, care i-a zis: *Nu te îngrijora, eu voi fi cu tine*. Altădată, fiind necăjită că Irina, fata băiatului ei, va rămâne nebotezată, într-o noapte a visat-o pe Sfânta Parascheva spunându-i: *Blandina, nu te îngrijora de nepoata ta, va fi botezată și ocrotită de mine, numai tu în fiecare zi să pui o lumânare la capul meu pentru ea, ca să primească lumina lui Hristos*. Într-adevăr, după o lună nepoata i-a fost botezată printr-o altă minune neașteptată. Altă dată, iarăși Cuvioasa Parascheva i s-a arătat în vis și i-a dat poruncă să scrie toate minunile făcute de ea; Blandina

a însemnat 29 de minuni săvârșite de Cuvioasă cu unii oameni, mai ales tineri ce se rugau cu credință. Odată, fiica unei doctorițe din Iași a căzut la un examen și era amenințată să rămână repetentă. A venit mama ei la Blandina și i-a spus necazul ei. Blandina s-a rugat Sfintei Parascheva cu lacrimi: *Tu știi, Sfântă Parascheva, cât de mult m-a ajutat doctorița pe mine, te rog ajut-o și tu pe ea, că eu nu pot.* Noaptea a visat-o pe Sfânta Parascheva, care i-a zis: *Eu ți-l trimit pe fiul tău, care-i prieten cu profesorul fetei, să vorbească el cu profesorul s-o mai examineze o dată, iar eu o voi ajuta la examen.* După două zile, a venit Vladislav de la București, nechemat, a aranjat toate și fata a luat examenul.

Tot la Arad, la unchiul ei, a avut parte de o minune cu Sfântul Dimitrie Basarabov. Într-o zi a început să o doară mâna stângă, așa de tare, că nu putea lucra nimic. N-a spus unchilor ei nimic, dar mereu se ruga Maicii Domnului să-i vindece mâna ca să poată lucra, să-i poată ajuta pe bătrâni și să nu mănânce pâinea degeaba. Într-o noapte simte că cineva îi mângâie mâna ei bolnavă. S-a speriat și, întrebându-se cine este, a primit răspuns: *Eu sunt Sfântul Dumitru din București.* Și de atunci nu a mai durut-o mâna aceea. Pe Sfântul Dimitrie Basarabov, Blandina îl cinstea foarte mult.

În anul 1967, Sfânta s-a îmbolnăvit de cancer, dar în două luni s-a vindecat. În decembrie 1969, s-a îmbolnăvit din nou. Își dorea să treacă la cele veșnice între Paști și Înălțarea Domnului, ca să i se cânte *Hristos a înviat!* Dumnezeu i-a împlinit această dorință. S-a mutat la Domnul la 24 mai 1971, înainte de Înălțarea Domnului. La înmormântarea sa, biserica s-a umplut de preoți și de popor, oameni din toate categoriile sociale, care i-au cunoscut dragostea și căldura sufletească și care îi dăduseră numele de *mama Blandina*. Fiul ei, văzând mulțimea de oameni care a venit să o prohodească, a fost cuprins de durere și pocăință, rostind cu lacrimi: „Am avut o mamă sfântă.”

Pilda vieții ei este o comoară duhovnicească pentru cei care-L caută pe Dumnezeu în smerenie, în tăcere, în suferință și în slujire tainică. Nu a fost învățătoare doar prin cuvânt, ci mai ales prin felul ei de trăi. Deși nu a suferit martiriul, a fost muceniță în duh și, cu toate că nu a fost călugărită,

a trăit ca o monahie. Pentru aceasta, pe *mama Blandina*, ostenitoarea cea neobosită a lui Hristos, o pomenim astăzi cu credință și cu evlavie, ca pe una ce s-a arătat pildă de jertfă și mărturisire, luminează în întunericul vremurilor și blândește în furtuna prigoanei.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Hristoase Dumnezeule, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul Sfintei Mărturisitoare Blandina de la Iași, glasul al 3-lea

Întreaga ta viață, fericită Blandina, a fost plină de necazuri, suferințe și prigoană; căci drumul spre locuința ta din ceruri a trecut prin temnițe, chinuri și sărăcie. Pentru aceasta, Hristos Dumnezeu te-a făcut vrednică de lumina cea neînserată a Împărăției Sale și rugătoare pentru sufletele noastre.

Condac, glasul al 4-lea

Veniți, credincioșii Basarabiei și ai Moldovei, să cinstim pe Sfânta Blandina Mărturisitoarea, care a strălucit în lume prin credința ei statornică și prin îndelunga răbdare, că și-a purtat cu smerenie crucea necazurilor vieții, având ocrotirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Cuvioasei Maicii noastre Parascheva, iar acum se roagă împreună, cu îndrăznire, pentru sufletele noastre

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ ELISABETA DE LA PASĂREA

(5 iunie)

Sfânta Cuvioasă Elisabeta de la Pasărea s-a născut la 16 iulie 1970, în comuna Moldova-Sulița, din județul Suceava, primind la botez numele Rodica. Părinții ei, Vasile și Maria Lazăr, au avut unsprezece copii, doi dintre ei trecând la Domnul de mici.

Pe când era în clasa a șaptea, Rodica a mers pentru prima dată la o mănăstire în pelerinaj, la Mănăstirea Agapia. Atât de mult a fost impresionată de maicile din mănăstire, încât s-a hotărât să devină

monahie. S-a întors acasă și a început să se roage mai mult și să caute singurătatea. În anul 1986, a făcut un pelerinaj pe la sfintele mănăstiri, urmând să se hotărască unde va intra în monahism. A mers împreună cu două verișoare care și ele aveau dorință de călugărie. Au primit sfatul și binecuvântarea Sfântului Cleopa de la Sihăstria, apoi și-au continuat călătoria la Mănăstirea Cernica unde s-au închinat la moaștele Sfântului Ierarh Calinic. Acolo au primit îndrumare să viziteze și Mănăstirea Pasărea, despre care nu auziseră niciodată. Atât de mult le-a plăcut la Pasărea, încât încolțise în inimile lor gândul de a se retrage în această mănăstire. Au ajuns apoi și la Mănăstirea „Sfânta Maria” – Techirghiol, unde au cerut sfatul părintelui arhimandrit Arsenie Papacioc. După ce a aflat de dorința lor de a merge la mănăstire, cuviosul, fără să știe de gândul pe care-l aveau, le-a spus: „La Mănăstirea Pasărea să vă duceți! Acolo este un duhovnic bun, părintele Macarie, un mare stâlp duhovnicesc din zona Bucureștiului.”. Și așa s-au hotărât că la Mănăstirea Pasărea se vor închinovia.

În septembrie 1986, la vârsta de 16 ani, și-a luat rămas bun de la familie și a plecat la mănăstire, împreună cu cele două verișoare. Au trecut întâi pe la Sihăstria, unde au primit binecuvântarea Sfântului Cleopa, apoi au mers la Sfântul Cuvios Paisie, care le-a spus: „Așa să lumineze sufletele voastre înaintea oamenilor, ca, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri.” Ajunse la Mănăstirea Pasărea, au fost primite cu bucurie de maicile din obște.

Încă de la intrarea în mănăstire, sora Rodica a fost un exemplu de viețuire monahală, fiind împodobită cu multe virtuți. La ascultări era foarte vrednică, iar când își termina treaba, mereu le ajuta pe cele de lângă ea. După patru ani, la 12 decembrie 1990, sora Rodica a fost rasoforită de către arhimandritul Macarie Ioniță, duhovnicul Mănăstirii Pasărea, primind numele Elisabeta. Apoi, i s-a încredințat ascultarea la atelierul de cizelură al Patriarhiei Române de la Mănăstirea Pasărea.

În anul 1996 a fost transferată la Așezământul Românesc de la Ierusalim, ca paraclisieră și cântăreață la strană. În Țara Sfântă s-a îmbolnăvit grav, iar doctorii nu îi mai dădeau șanse de supraviețuire. Ea

a început să se roage din tot sufletul, ca Dumnezeu să Se milostivească spre ea și să o tămăduiască. Atunci o maică a povățuit-o să se roage și Sfântului Ioan Iacob, pentru că este grabnic ajutor. În timp ce se ruga, s-a întâmplat un fapt înfricoșător: și-a văzut sufletul despărțindu-se de trup, iar sufletul i-a fost dus de demoni și aruncat în chinurile iadului. Deci, a început să strige către Maica Domnului și către Sfântul Ioan Iacob să o scoată de acolo și atunci au venit Maica Domnului și Sfântul Ioan și i-au certat pe demoni spunând: „De ce ați răpit acest suflet fără să fie judecat?”. Și au scos-o din acel loc de chin cumplit. Acolo a văzut și persoane cunoscute dintre mireni, dar și călugări, preoți, arhierii, care erau chinuiți în iad și plângeau cu amar. După aceasta, Sfântul Ioan a dus-o să vadă și frumusețile raiului. Au trecut printr-o câmpie minunată plină cu flori, atât de frumoase și de deosebite între ele încât fiecare fir de iarba sau floare la atingere vibra de sunete și armonii cerești. Înaintând pe acea pajiște împreună cu Sfântul Ioan au întâlnit chipuri de sfinți care le făceau închinăciune, iar Sfântul Ioan îi spunea ce sfinți sunt și să se închine lor. Apoi au ajuns la un palat împăărătesc luminat și strălucit foarte și intrând au văzut multe trepte al căror capăt nu se vedea. Pe trepte erau puterile îngerești, care își plecau capetele la vederea lor, iar de sus de la tron s-a auzit un glas ca de tunet: „Nu este vrednică să intre aici, duceți-o înapoi să se pocăiască, pentru că nu este pregătită.”. Apoi s-au închinat și au ieșit din palat, iar Sfântul Ioan i-a zis că Dumnezeu a hotărât să îi mai dea ani de pocăință, să se învrednicească să vină din nou în acel loc. I-a mai spus să îi urmeze în viața de liniște la pustie, zicându-i că o va ocroti și îi va trimite centura sa. Prin această arătare dumnezeiască maica a primit chemarea să viețuiască în Munții Bucovinei. Când a revenit la viață în trup, ea s-a ridicat repede din pat și a început să facă metanii, plângând în hohote pentru cele văzute și trăite. Maicile care erau împreună cu ea la Ierusalim, o opreau zicându-i că este grav bolnavă, iar ea a spus, plângând, că nu mai este bolnavă, întrucât a vindecat-o Sfântul Ioan Iacob.

După ce și-a revenit, s-a întors în țară și, cu binecuvântarea Sfântului Cuvios Cleopa de la Sihăstria, a părintelui Arsenie Papacioc și a Episcopului Gherasim (Cucoșel), a mers în Munții Giumalău, unde a

viețuit în aspră nevoie pustnicească. După o vreme, începându-se acolo unele exploatare forestieră/lucrări la pădure, a fost nevoită să se mute în Munții Neamțului, în locul numit Râpa lui Coroi, apoi s-a întors în Munții Giumalău. A avut de înfruntat ispite mari de la demoni, însă și-a pus nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu și al sfinților. Astfel, ea spunea: „Nu vă puteți da seama ce răutate au demonii asupra neamului omenesc și de câte ori nu m-au bătut și chinuit, dar m-a salvat harul dumnezeiesc, mai ales că eu port la brâu cingătoarea Sfântului Ioan Iacob. Locul unde stau este foarte sălbatic și înfricoșător, unde n-a călcat picior de om vreodată și am pățit multe. Am fost atacată de urs, de lup, dar m-a scăpat Bunul Dumnezeu. De multe ori se adunau demonii să mă bată, dar îi ardea harul dumnezeiesc primit de Sfântul Ioan Iacob și revărsat peste lucrurile și locurile pe unde a umblat. Și atunci strigau turbați: «Nu ne putem apropia de blestemata aceasta, căci este încinsă cu farmece» – așa numeau ei cingătoarea Sfântului Ioan pe care o am de la o maică bătrână de la Ierusalim, care, la rândul ei, o avea de la părintele Ioanichie Pârâială, ucenicul Sfântului Ioan”.

În răstimpul în care rasofera Elisabeta a viețuit în pustie, ea a păstrat legături duhovnicești cu mănăstirea de metanie. În 6 august 1998, de praznicul Schimbării la Față a Domnului, ea a primit tunderea în schima mică și numele Teodora, iar în 19 aprilie 2006, a primit tunderea în schima mare cu numele Elisabeta.

Această maică duhovnicească avea ca lucrare de căpetenie smerita cugetare. Mereu găsea prilej să se ocărască. Ea spunea că, la liniște, simțurile duhovnicești se ascut, te cunoști mai bine pe tine însuși, îți vezi neputințele și te smerești. Într-o noapte, ispita celui rău a făcut ca raftul cu cărți, din chilia sa pustnicească, să cadă peste ea și să o lovească. Speriindu-se, a început să se ocărască pe sine, cum că din pricina ei a căzut raftul, pentru că nu l-a fixat cum trebuie. Atunci a auzit o voce răgușită spunându-i cu răutate: „Ce pățeai dacă dădeai vina pe mine!”. De aceea, Sfânta Elisabeta învăța ca, orice ispită sau necaz ni s-ar întâmpla, să nu dăm vina pe alții, nici pe om, nici pe diavol, ci numai pe noi să ne învinuim, pentru că astfel nu va avea putere vrăjmașul asupra noastră.

În anul 2014, fiind bolnavă de cancer, puterile i-au slăbit și s-a întors la Mănăstirea Pasărea, unde și-a urmat rânduiala de rugăciune și nevoiță pe care o dobândise în pustie. Această mare nevoitoare a fost împodobită de Dumnezeu și cu harisma înainte-vederii, aducând pe mulți oameni la cunoașterea lui Dumnezeu. Și-a cunoscut dinainte ziua în care a plecat la Domnul, pregătindu-le duhovnicește pentru această despărțire pe maicile care îi erau apropiate. La numai 44 de ani, în ziua de 5 iunie 2014, Sfânta Cuvioasă Elisabeta, având trupul ostenit și secătuit de boală și de aspre nevoițe, plină de pace și dragoste, s-a mutat la cereștile lăcașuri, fiind înmormântată în cimitirul Mănăstirii Pasărea. Sfânta Cuvioasă Elisabeta s-a arătat, atât în timpul vieții, cât și după adormirea ei, mare mijlocitoare înaintea lui Dumnezeu și făcătoare de minuni.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul 1, podobie: Locuitor pustiului...

În adâncul pustiului urmând cuvioșilor, ai viețuit cu asprime, dobândind harul Duhului, și suflete la pocăință ai trezit, pe mulți întru necazuri mângâind, iar monahilor îndrumătoare te-ai arătat; de aceea cântăm, Sfântă Elisabeta: Slavă Celui ce ți-a dat ție putere! Slavă Celui ce te-a încununat! Slavă Celui ce lucrează prin tine tămăduiri tuturor!

Condacul, glasul al 3-lea, podobie: Fecioara astăzi...

Îți cinstim smerenia ce te-a ascuns în pustie, lăudându-ți dragostea ce izvora dintru tine. Îngerii au primit sufletul tău în ceruri, oamenii se închină sfintelor tale moaște și îți strigă: Cuvioasă Elisabeta, roagă-te lui Hristos pentru noi!

SINAXAR

SFÂNTA OLIMPIA DE LA FARCAȘA

(4 iulie)

Sfânta Olimpia s-a născut la 8 septembrie 1880 și toată viața a trăit în satul Farcașa, din Județul Neamț. În anul 1903 s-a căsătorit cu Ion Tănase, întemeind o familie frumoasă, binecuvântată de Dumnezeu cu opt copii (șase fete și doi băieți): Maria, Glicheria, gemenele Ioana și Marița, Petru (viitorul Sfânt Petroniu), Raveica și Dumitru. Din tinerețe a lucrat virtutea milosteniei, având credință puternică și multă evlavie pentru slujbele Bisericii, crescându-și copiii în duhul creștin ortodox. Se nevoia cu multe metanii și făcea privegheri și rugăciuni către Mântuitorul Hristos, Maica Domnului și sfinții Săi, având multă dragoste, încredere și nădejde neclintită în ajutorul lui Dumnezeu. Ținea cu asprime toate zilele de post de peste an. Cunoștea Crezul, pasaje din Sfânta Scriptură și din Psalmi, rugăciuni, tropare, stihiri de la praznice, toate învățate de la biserică și din citirea rugăciunilor de acasă. Povățuită de duhovnicii mănăstirilor nemțene, avea neconținut gândul la Dumnezeu și rostea în toată vremea: *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătoasa!* Primea cu dragoste pe oricine avea nevoie de ajutor și miluia cu dărnicie pe cei săraci. Pe 1 august 1942, la Iași, i-a murit soțul de pelagră și de atunci a rămas văduvă până la moarte. Pomenirile morților erau pentru ea o datorie sfântă, iar rugăciunea o rânduială zilnică, ținută cu sfințenie, având credința în viața veșnică și încrederea că faptele bune săvârșite în viață sunt cu adevărat luate în seamă înaintea lui Dumnezeu. A trăit credința în Mântuitorul Hristos și a cunoscut duhovnicește că harul lui Dumnezeu se revarsă peste cei ce îi slujesc Lui cu smerenie și dragoste. Olimpia era gospodină neîntrecută, torcea, țesea, singură făcea toată îmbrăcămintea celor din casa ei: cămăși, sumane, opinci, precum și așternuturile din casă. Participa la toate muncile: fie în gospodărie, fie la vite, fie pe ogor; până să îi crească copiii mari, ea le făcea pe toate în casă. Prețuia pământul pe care îl îngrijea cu toată dragostea. Pe lângă toate aceste îndeletniciri, era și moașa satului. Doar cine stătea mai pe îndelete de vorbă cu ea putea să își dea seama cât

de adâncă era viața ei creștină. Într-un an, în Joia Mare a plecat de dimineată de acasă, iar când s-a întors, întrebată fiind, a mărturisit că fusese plecată la o vecină bolnavă, căreia îi dusesse un dar și-i spălase picioarele în amintirea smereniei Domnului de la Cina cea de Taină. Apoi a zis: „Domnul Hristos să spele picioarele ucenicilor, și eu să nu fac nimic pentru El! Am făcut și eu măcar atâta, am spălat picioarele Mărioarei lui Gavril, care zace în pat, și i-am tras o pereche de colțuni noi în picioare”. Apoi, în Vinerea Mare, toată ziua fiind cu ochii înlăcrimați, i-a zis fiului ei, Cuviosul Petroniu: „Când mă gândesc câte a îndurat Domnul Hristos pentru noi, îmi vine să plâng și să răcnesc de durere”. În Sâmbăta Mare, când copiii se minunau de păștile și cozonacii pe care îi făcea pentru Sfintele Paști, le zicea: „Nu pentru mâncat le-am făcut așa de frumoase, că nici nu-mi vine să mă ating de ele, ci pentru că așa-i de mândră [frumoasă] fața Domnului Hristos la Paști”. În vara anului 1967, simțindu-și sfârșitul aproape, a postit trei zile, apoi a chemat preotul să o spovedească și să o împărtășească. Pe 1 iulie, s-a spălat și, în timp ce se pieptăna, i-a zis Glicheriei: „Adă fuga tulpanul să mă îmbrobodesc, că uite, vin pe cărare trei femei în alb”. „Unde-s mamă?”, îi zise Glicheria, uitându-se pe fereastră și nevăzând pe nimeni. „Lasă - îi zise Sfânta - că au treabă cu mine”. După ultima Sfântă Împărtășanie, ea s-a schimbat la față, n-a mai mâncat nimic și s-a făcut veselă, cum nu era de obicei, și a început să cânte: *Hristos a înviat..., Câți în Hristos v-ați botezat..., Nașterea Ta, Hristoase...* (troparul Nașterii Domnului), *Binecuvântat ești, Hristoase...* (Troparul Cincizecimii) și altele. Zicea *Cuvine-se cu adevărat*, Psalmul 50 și apoi spunea adesea cu smerenie: *Primește, Doamne, pe toți care vin la Tine și mă primește și pe mine!* Pe 4 iulie 1967, la răsăritul soarelui, a cerut Glicheriei lumânarea, a deschis ochii și a șoptit: *Iartă-mă!*, apoi s-a întors pe o parte și și-a dat duhul în pace, cu un zâmbet pe chip.

Pentru grija de aproapele, pentru osteneala și milostenia săvârșite cu bucurie și dragoste în numele lui Hristos, pe Sfânta Olimpia, rugătoarea pentru cei aflați în suferințe și nevoi, o pomenim astăzi cu credință și evlavie, cinstind-o ca pe una ce ne este mijlocitoare în ceruri la tronul Preasfintei Treimi.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 5-lea, podobie: *Pe Cuvântul...*

În postiri, milostenii și rugăciuni viețuind, Sfântă Olimpia, fiii ți-ai îndrumat spre Hristos și ai fost ajutătoare celor din nevoi; marea vieții pământești ai trecut-o, ajungând, cu sufletul plin de roade și cu slavă dumnezeiască împodobită, la cerescul liman.

Condacul, glasul al 8-lea, podobie: *Apărătoare Doamnă...*

Prin viețuirea ta curată și jertfelnică de mamă bună a multor fii dreptcredincioși și prin multa ta răbdare întru necazuri, de pământul celor blânzi te-ai făcut vrednică, împreună cu soborul sfintelor femei, și acum te rogi pentru noi, Sfântă Olimpia.

SINAXAR

SFÂNTA CUVIOASĂ FILOTIMIA DE LA RÂMEȚ, MAMA SFÂNTULUI CUVIOS DOMETIE CEL MILOSTIV (6 iulie)

Cuvioasa Maica noastră Filotimia s-a născut în ziua de 30 aprilie 1896, în satul Bălănești, județul Buzău, din părinți binecredincioși, Simion și Elena Mirică. La Sfântul Botez a primit numele Filofteia, ca o chemare tainică spre o viață de jertfă și de sfințenie, asemenea Sfintei cu același nume.

Deși vremurile tulburi de la începutul veacului al XX-lea i-au îngrădit calea spre învățătura cea lumească, a primit de la Dumnezeu o minte ageră și o inimă bună și iubitoare. În casa părintească i-au fost sădite în suflet frica de Dumnezeu, care este începutul înțelepciunii, dreapta credință și bunătatea, iar slujbele Bisericii, pe care le iubea mult, i-au fost dascăl tainic și călăuză spre cele cerești.

Ajungând la vârsta de 20 de ani, tânăra Filofteia s-a unit prin Taina Cununiei cu Ioan Manolache, fiu al aceluiași sat, bărbat cu suflet blând și iubitor de cele sfinte. Împreună au întemeiat o familie creștină, bineplăcută lui Dumnezeu, în care dragostea, rugăciunea și munca cinstită erau temeiul viețuirii. Căsnicia lor a fost binecuvântată cu doisprezece prunci, pe care Filofteia i-a crescut cu jertfelnicie și cu multă grijă duhovnicească, sădindu-le în inimă cuvântul Evangheliei și iubirea față de Biserică. Dar sufletul ei de mamă a fost străpuns de multe dureri, căci șapte dintre acești copii au fost chemați la Domnul în floarea copilăriei și tinereții lor. Cu toate acestea, Filofteia, întărită de nădejdea în Înviere și de credința cea tare, nu a cârtit, ci și-a purtat crucea cu răbdare și cu nespusă tărie, trecând cu multă răbdare și peste o grea boală trupească.

Alături de soțul ei, a trudit neîncetat, zi și noapte, pentru a le dăruia celor rămași în viață cele trebuincioase trupului și sufletului, călăuzindu-i cu înțelepciune și rugăciune pe calea binelui. Ostenelile ei nu au rămas neroditoare, întrucât patru dintre copiii ei au urmat chemarea cea sfântă, închinându-și viețile lui Hristos: fiul Stelian a îmbrăcat chipul monahicesc și a primit numele Dometie, fiind numărat acum în ceata sfinților; fiica Eugenia a îmbrăcat și ea haina monahală, primind numele Eudoxia; fiul Gheorghe a slujit Biserica prin cântarea la strana bisericii din satul natal, iar mezinul Mihai a fost hirotonit preot.

După ce a viețuit împreună cu soțul ei 43 de ani de căsnicie binecuvântată, în martie 1959, Filofteia a fost încercată din nou de durerea despărțirii, pentru că soțul ei Ioan a trecut la Domnul, fiind înmormântat în ziua praznicului Bunei Vestiri.

Rămasă văduvă, cu inima plină de dor după cele cerești, Filofteia și-a îndreptat pașii spre Mănăstirea Râmeț, unde și-a găsit rostul și împlinirea în rânduiala călugărească alături de fiul ei, Sfântul Cuvios Dometie cel Milostiv de la Râmeț, și de fiica ei, monahia Eudoxia. În ziua de 30 aprilie 1974 a îmbrăcat chipul îngeresc, primind numele Filotimia. Slujba tunderii sale în monahism a fost săvârșită de fiul ei, Sfântul Dometie.

Având smerenie desăvârșită și ostenindu-se neîncetat spre a dobândi rugăciunea lăuntrică, Sfânta Filotimia s-a învrednicit de alese daruri duhovnicești. Purtând rugăciunea în inimă ca pe o dulce suflare a Duhului și având dragoste pentru sfintele slujbe la care mergea cu evlavie, deseori era cuprinsă de lucrarea harului Duhului Sfânt, vărsând lacrimi de pocăință. În rugăciune cuprindea întreaga făptură, iar chipul ei era plin de o pace cerească. Sfaturile sale, întotdeauna rostite cu smerenie și blândețe, izvorau dintr-o adâncă înțelepciune duhovnicească. Nu îi plăcea să se risipească în vorbe, fiecare cuvânt al ei era măsurat, mângâind inimile frământate. Bunătatea inimii și milostenia au fost podoabe strălucitoare ale viețuirii sale călugărești, sprijinind după putere pe cei care îi cereau ajutorul.

Cu puțin timp înainte de adormirea sa în Domnul, i s-a arătat Sfântul Dometie, care i-a vestit că vremea mutării la cele veșnice s-a apropiat. Cuprinsă de o liniște sfântă, a chemat pe ucenica sa de chilie și i-a împărtășit această dumnezeiască descoperire. S-a pregătit cu grijă și cutremur pentru întâlnirea cu Mirele Hristos: s-a spovedit, a luat parte cu toată luarea-aminte la Dumnezeiasca Liturghie, apoi s-a împărtășit cu Preacuratele și de Viață Făcătoarele Taine. Întorcându-se la chilie, a mărturisit cu pace ucenicei sale că Sfântul Dometie îi mulțumește pentru dragostea și grija pe care a avut-o față de ea, și că o va pomeni neîncetat. Și-a luat rămas-bun cu dragoste și seninătate, iar apoi, cu sufletul curat și luminat, s-a mutat cu pace la lăcașurile cerești în ziua de 22 iulie 1989.

La scurt timp după adormirea cuvioasei, mergând stareța mănăstirii, stavrofora Ierusalima Ghibu, la Atena, să ceară sfat și binecuvântare de la Sfântul Cuvios Porfirie Căvsocalivitul, acesta a avut o descoperire dumnezeiască, spunând: „Aveți un mormânt proaspăt în mănăstire. Maica aceasta, care a trecut la Domnul, s-a înălțat ca un serafim la cer.”. Astfel, maicile s-au încredințat de sfințenia Cuvioasei Filotimia, slăvind pe Dumnezeu.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea, podobie: *Degrad ne întâmpină...*

În sânul familiei, spre Dumnezeu căutai, hrănind pe toți pruncii tăi cu învățături creștinești, pe tine jertfindu-te, apoi, prin cuviință, împodobit-ai Râmețul, rugându-te pentru lume și răspândind bunătate; de aceea, Sfântă Filotimia, cinstim pomenirea ta.

Condacul, glasul al 4-lea, podobie: *Cel ce Te-ai înălțat...*

Ca un serafim te-ai înălțat către ceruri, precum Porfirie, văzătorul de taine, mărturisit-a limpede prin harul dat lui, plata ostenelilor după dreptate luându-ți, cu Sfântul Dometie stai în slava cerească; pentru aceasta, toți te lăudăm, Filotimia, cinstind viețuirea ta.

SINAXAR

SFÂNTA DOAMNĂ MARIA BRÂNCOVEANU

(16 august)

Această aleasă fiică a Țării Românești s-a născut în a doua jumătate a veacului al XVII-lea în familia postelnicului Neagu din Negoști, fiind nepoata domnitorului Antonie Vodă din Popești. Crescută în casa domnească, în dreapta credință, Maria a deprins din fragedă vârstă buna chivernisire a vieții, cumpătarea, milostenia, blândețea și râvna pentru cele sfinte.

În anul 1674 s-a căsătorit cu Constantin Brâncoveanu, care avea să ajungă, în 1688, domnitor al Țării Românești. Împreună cu el a fost părtașă nu doar în viața de familie, ci și la înfăptuirea unor lucrări de folos poporului. Dumnezeu le-a binecuvântat casa cu unsprezece copii (patru fii și șapte fiice), pe care i-au crescut în dreapta credință și învățătură aleasă, rânduind pentru ei dascăli iscusiți din Răsărit și din Apus.

Doamna Maria a fost pildă de înțelepciune, de blândețe și de statornicie în credință, pentru fiii și fiicele sale. Palatul domnesc era, în vremea ei, nu loc de slavă deșartă, ci de slujire smerită. Se îngrijea cu deosebită râvnă de buna rânduială a casei, de creșterea copiilor și de miluirea celor lipsiți. În taină și cu evlavie, se ostenea cu lucrul mâinilor, împărțind cele de trebuință bolnavilor, orfanilor și săracilor.

Iubind *frumusețea casei Domnului*, ea a ctitorit mai multe lăcașuri sfinte: bolnița Mănăstirii Hurezi, Mănăstirea Surpatele — unde avea să viețuiască în ultimii ani, Biserica „Sfântul Nicolae” – *Dintr-o zi*, Mănăstirea Viforâta și Mănăstirea Berivoii Mari, din județul Brașov. De asemenea, împreună cu soțul ei a ctitorit și a înzestrat și alte multe mănăstiri în Țara Românească, în Ardeal, în Constantinopol, Alexandria, Antiohia, Ierusalim și în Sfântul Munte Athos.

Duhul de rugăciune nu o părăsea nici în clipele de bucurie, nici în cele de mare strâmtorare. Se ruga adesea în odaia sa domnească, lua parte cu multă osârdie la sfintele slujbe, cerceta mănăstirile și se sfătuia cu ierarhii, stareții și duhovnicii vremii. Multe neajunsuri s-au îndreptat prin cuvântul ei. Sărmanii adesea o căutau și aflau în ea o Doamnă iubitoare, care dăruia cu mare bucurie tuturor celor ce aveau nevoie de ajutor.

Dar, în anul 1714, răutatea și invidia vrăjmașilor s-au abătut cu cruzime asupra casei Brâncovenilor, după cum i se descoperise fiicei celei mari a Mariei, Stanca Brâncoveanu, înainte de a trece la Domnul. Astfel, în Săptămâna Pătimirilor Domnului din anul 1714, din porunca sultanului Ahmed al III-lea, Voievodul a fost prins și dus la Înalta Poartă, împreună cu soția, cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și cu sfetnicul Ianache Văcărescu. Acolo, pentru că nu au vrut să lepede credința creștină ortodoxă, au fost chinuiți și apoi au primit moarte mucenicească. Sfânta Maria Brâncoveanu a îndurat închisoarea, disprețul, foamea și lipsurile, dar nu a căzut în deznădejde, ci s-a întărit prin rugăciune și nădejde în Dumnezeu. Răscumpărată cu aur mult de rudeniile ei credincioase, a fost eliberată, dar, la scurt timp, în urma intrigilor unor boieri Cantacuzini, a fost exilată în Anatolia. Dumnezeu însă a avut grijă de cei aleși ai săi și a muștrat pe prigonitorii

Brâncovenilor. Chiar în clipa uciderii celor șase mucenici, în 15 august 1714, a avut loc o întâmplare minunată, spre a îndemna la pocăință inima Cantacuzinilor: în Mănăstirea *Dintr-un lemn*, doamna Păuna Cantacuzino s-a demonizat, cu greu tămăduindu-se după multă rugăciune. În loc să-și vină în sine și să se pocăiască pentru păcatele săvârșite împotriva nașului său Constantin Brâncoveanu, Ștefan Cantacuzino a încercat să ascundă întâmplarea, săvârșind și alte nelegiuiri: le-a învinuit pe maici că au făcut farmece soției sale, pentru care pe unele le-a spânzurat, iar pe maica Olimpiada, a zidit-o de vie la Mănăstirea Bascovele din județul Argeș. Doi ani mai târziu, cei patru Cantacuzini care l-au trădat de Sfântul Constantin au fost uciși de otomani: Ștefan Cantacuzino și tatăl său, Stolnicul Constantin, au fost sugrumați la Constantinopol, iar unchiul Sfântului Constantin Brâncoveanu, Mihail Cantacuzino, și cumnatul său, Radu Dudescu, au fost omorâți la Adrianopol.

Abia după moartea acestora, în 1716, Doamna Maria s-a putut întoarce în Muntenia, fiind ajutată de domnitorul Ioan Mavrocordat. În taină și cu mare evlavie a adus moaștele Sfinților Brâncoveni din insula Halki, unde fuseseră îngropate de câțiva creștini râvnitori, și le-a așezat în Biserica „Sfântul Gheorghe” – Nou din București, ctitoria lor, iar deasupra mormântului a pus o candelă care până astăzi arde spre pomenirea Sfântului Voievod Martir. De asemenea, s-a preocupat de căsătoria fiicelor rămase în viață și de creșterea nepoților ei.

În anii din urmă ai vieții, Doamna Maria Brâncoveanu și-a îndreptat pașii spre ctitoria sa, Mănăstirea Surpatele, unde a rămas vreme îndelungată în rugăciune, post și milostenie. De acolo mergea adesea la Mănăstirea *Dintr-un lemn*, la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Cărarea pe care mergea Sfânta Maria Brâncoveanu a fost numită de popor „Drumul Doamnei” sau „Drumul lacrimilor”, întrucât acel drum a fost presărat cu lacrimile Doamnei îndurerate de pierderea fiilor și a soțului ei.

În luna decembrie a anului 1729, Sfânta Maria Brâncoveanu și-a dat sufletul în mâinile Domnului, fiind îngropată cu cinste în Biserica „Sfântul Gheorghe” – Nou, din București, alături de cei din familia sa pentru care

a plâns și s-a rugat. Împlinind cu statornicie și râvnă chemarea de soție, de mamă, de Doamnă creștină și de mărturisitoare, pomenirea ei s-a păstrat vie în evlavia poporului, iar chipul ei blând și luminat a rămas zugrăvit în conștiința Bisericii ca o icoană a drepte credințe și a răbdării în suferință.

Pentru ale ei sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Tropar, glasul al 6-lea:

Dreapta credință, blândețea și bunătatea le-ai dobândit din pruncie și ai fost soție înțeleaptă Voievodului Martir Constantin, ziditoare de lăcașuri sfinte și îndelung-răbdătoare în multe suferințe, Sfântă Doamnă Marie, cu toți Sfinții Brâncoveni roagă-te Domnului pentru noi.

Condac, glasul al 6-lea, podobie: *Pe cea întru rugăciuni...*

Preaînțeleaptă Marie, doamnă de voievod și sfântă, ne ești oglindă a virtuții și ocrotire, ceea ce ai umblat în căile Domnului; iar acum, fiind întru slavă veșnică în ceruri, te rogi pentru cei ce cu dragoste cinstesc pomenirea ta.

SINAXAR

SFINTELE CUVIOASE NAZARIA, OLIMPIADA ȘI ELISABETA (SAFTA) BRÂNCOVEANU, DE LA VĂRATEC

(17 august)

Cuvioasa Nazaria s-a născut într-o familie de creștini ortodocși din Transilvania, în ținutul Brașovului, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. S-a căsătorit și a avut doi copii, un băiat și o fată. După moartea neașteptată a soțului și a celor doi copii, a trecut munții în Țara Românească și a intrat în obștea Schitului Scânteia de pe Măgura

Odobeștilor, județul Vrancea, unde a primit, ca rasoforă, numele Natalia. Mai apoi, la Schitul Bontești (comuna Cârligele, județul Vrancea), a fost tunsă în monahism cu numele Nazaria. Aceste Schituri se aflau sub povățuirea duhovnicească a Sfântului Cuvios Vasile de la Poiana Mărului, care era un dascăl al rugăciunii isihaste și al dobândirii virtuților prin nevoință, smerenie și dreaptă socotință. După mai mulți ani sub povățuirea Cuviosului Vasile, maica Nazaria mers în Moldova și s-a așezat, în căutarea liniștii și a nevoințelor duhovnicești, la sihăstria de maici de la Gura Carpănului, aflat în apropierea Schitului Pocrov. În aceste schituri era aceeași râvnă pentru viețuirea după îndrumările Sfinților Părinți pe care o lăsase monahilor însuși Sfântul Pahomie de la Gledin, episcopul Romanului, ctitorul Pocrovului. Cuvioasa Nazaria a primit schimnicia din mâinile Sfântului stareț Paisie de la Neamț și, în locurile acelea sihăstrești l-a întâlnit pe Cuviosul duhovnic Iosif. Cu binecuvântarea Cuvioșilor Paisie și Iosif, ea a plecat în 1779 la Durău, unde a viețuit opt ani, sub îndrumarea ei adunându-se mai multe maici. În anul 1788 a fost chemată să fie stareță la Schitul Văratec, înființat atunci din dorința starețului Paisie de a aduna la un loc pe călugărițele care viețuiau pustnicește în acele ținuturi, pentru a fi ferite de sminteli și alte primejdii. Vestea înființării unei mănăstiri de călugărițe a atras multe femei doritoare de viață sfântă, mai ales că în obște slujea Cuviosul Iosif, ucenicul isihast al Sfântului Paisie de la Neamț.

În anul 1803, ajungând mitropolit al Moldovei Veniamin Costache, a purtat o grijă deosebită obștii de la Văratec și celei vecine de la Agapia, cărora le-a statornicit un așezământ pentru buna rânduială a vieții duhovnicești și materiale. La cererea stareței Nazaria și a mitropolitului Veniamin, în 25 iunie 1808, Divanul Moldovei a întărit stăpânirea de veci a Mănăstirii Văratec pe locul pe care i-l dăduse soborul Mănăstirii Neamțului cu binecuvântarea starețului Paisie.

Cuvioasa Nazaria s-a preocupat de ridicarea unei noi biserici de zid, în locul celei de lemn de până atunci, care a fost construită în vremea stăreției sale și a fost sfințită în 1812. De asemenea, la dorința

mitropolitului, Cuvioasa Nazaria a trimis maici și a pus rânduială și la Mănăstirea Războieni, unde este înscrisă în pomelnic ca prima stareță.

Împovărată de anii nevoițelor, Sfânta Nazaria a trecut la cele veșnice în ziua de 18 decembrie 1814, fiind înmormântată în pronaosul bisericii cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*, ctitoria sa, în partea din stânga, sub cafas. În anul 1973, cu prilejul unor lucrări în biserica mare a mănăstirii, osemintele ei au fost așezate în osuarul Mănăstirii, sub altarul aceleiași biserici.

Până astăzi, pomenirea Cuvioasei Nazaria, prima stareță a mănăstirii, este, pentru obștea maicilor de la Văratec, o mărturie a dragostei și a unității întru Hristos, virtuți pe care buna și înțeleapta povățuitoare le-a sădit în inimile ucenicilor sale.

Cuvioasa Olimpiada s-a născut în anul 1758 la Iași, în familia preotului Mihai de la biserica *Sfântul Nicolae Domnesc*, fiind nepoata episcopului de Rădăuți Dositei (Dosoftei) Herescu. Ea a primit la botez numele Bălașa. La vârsta de 20 de ani s-a căsătorit și a avut o fiică, dar căsnicia ei a durat doar doi ani și jumătate, căci soțul a trecut pe neașteptate la cele veșnice. Dorind să-și rânduiască viața după voia lui Dumnezeu, ea a venit la Sfântul stareț Paisie, care a îndrumat-o spre Mănăstirea Topolița, aflată aproape de Mănăstirea Neamț, pentru cuvenita pregătire înainte de a îmbrăca îngerescul chip. Însă, cum Mănăstirea Topolița era aproape de gospodăriile locuitorilor din sat, ea a cerut binecuvântarea Sfântului Paisie ca să plece la Schitul Durău, unde era stareță Cuvioasa Nazaria. Primind la rasoforie numele Olimpiada, Cuvioasa a primit de la Dumnezeu chemarea de a întemeia o mănăstire de maici cu o rânduială asemănătoare celei de la Neamț. Astfel, a fost întemeietoarea mănăstirii Văratec în anii 1781-1788, cu încuviințarea mitropolitului Veniamin Costache al Moldovei, cu sprijinul Sfântului Paisie de la Neamț și cu împreună-lucrarea și sfătuirea Sfântului Iosif de la Văratec. Ea a construit întâi o casă, cu banii ei și, apoi, cu ajutorul primit de la credincioși, a ridicat o biserică de lemn cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*. La scurt timp a fost călugărită, păstrând numele de Olimpiada. Alături de ea, a primit îngerescul chip și fiica ei, dar aceasta a trecut la

Domnul foarte curând. Socotindu-se prea tânără pentru a conduce noua mănăstire, Cuvioasa Olimpiada a chemat-o la Văratec pe stareța Nazaria, căreia i-a fost mereu alături, ajutând-o în chivernisirea mănăstirii. După adormirea în Domnul a Sfintei Nazaria, în 1814, schimonahia Olimpiada a refuzat stăreția, dar, la stăruința maicilor, a fost stareță între 1822 și 1828, când s-a retras din smerenie, apoi din nou între 1834 și 1842.

A desfășurat o însemnată lucrare gospodărească, refăcând mănăstirea după distrugerile săvârșite de ostașii turci în anul 1821, a extins biserica de zid prin adăugarea a două noi pridvoare și a diaconiconului, a făcut pictura interioară, a înzestrat biserica cu odorele trebuincioase, a înălțat chilii și turnul clopotniță, a construit zidul împrejmuitoar. A fost o neobosită căutătoare și împlinitoare a învățăturilor Sfinților Părinți, după cum o dovedesc manuscrisele pe care apare menționat numele ei, scrise de ea sau de ucenice la cererea ei. Cunoștea bine muzica psaltică, învățându-le și pe maici meșteșugul frumoasei cântări bisericești. S-a mutat la Domnul în anul 1842, la vârsta de 85 ani, fiind înmormântată în pridvorul bisericii ctitorite de ea. Mângâietoare și povățuitoare a maicilor și a credincioșilor, harnică lucrătoare spre buna chivernisire a Mănăstirii, Cuvioasa Olimpiada a rămas în amintirea obștii sale pildă de smerenie și vrednică următoare a Sfinților Părinți pe calea cea strâmtă, dar adevărată a sfințeniei.

Cuvioasa Elisabeta sau Safta s-a născut la Iași în anul 1776, în familia marelui logofăt Teodor Balș și a soției sale, Zoe Rosetti, primind în casa părintească o educație aleasă. În anul 1791 s-a căsătorit cu marele ban Grigore, stră-strănepotul Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu și ultimul urmaș de parte bărbătească din familia acestuia. Ei au avut o viață de familie cu aleasă rânduială și bună înțelegere, dar, neputând avea copii, au înfiat-o, în anul 1824, pe nepoata de soră a Saftei, Zoe Mavrocordat.

În aprilie 1832, banul Grigore a trecut la cele veșnice și a fost înmormântat cu cinstea cuvenită în biserica *Sfântul Gheorghe Nou* din București, unde se găseau și osemintele strămoșului său, Domnitorul Martir Constantin Brâncoveanu. După ce ca o bună creștină s-a ocupat de

toată rânduiala ce se face pentru cei adormiți, cu multă dărnicie rânduindu-le pe toate pentru folosul sufletului răposatului ei soț, băneasa Safta Brâncoveanu și-a propus să îndeplinească o dorință însemnată a soțului ei, și anume aceea de a ridica un spital pentru bolnavii săraci.

În 1835 a început construirea spitalului, după ce a cumpărat terenuri lângă biserica *Domnița Bălașa* din București, care avea, pe lângă lăcașul de cult, o școală de muzică și un azil pentru văduve. Pentru spital a alcătuit un așezământ ctitoricesc care reglementa funcționarea și administrarea lui de către epitropi, între care se afla și un reprezentant din neamul Brâncovenilor. Acest ansamblu filantropic a primit numele de *Așezămintele Brâncovenești*. După inaugurarea lui în 1838, Safta Brâncoveanu s-a retras la Mănăstirea Văratec, unde și mama ei se călugărise. Primind numele de Elisabeta, Cuvioasa, în cei 17 ani de viațuire monahală, a ajutat pe cei care-i cereau sprijinul, a dat milostenii pentru pomenirea soțului și pentru cei din neamul ei, a înzestrat biserica mare a Văratecului cu obiecte necesare cultului, a îmbrăcat în argint icoana Maicii Domnului din catapeteasmă, a dăruit o Evanghelie ferecată în argint, o cutie de argint pentru Sfintele Taine și o cădelniță din argint. A făcut danii și altor multe mănăstiri și biserici din țară și din Sfântul Munte Athos (Mănăstirile Simonos Petra, Xiropotamu, Cutlumuș, Dionisiu), dar și Patriarhiei Ierusalimului. A avut o mare evlavie față de sfinți, așa cum aflăm din legăturile ei cu Mănăstirea Dionisiu de la Muntele Athos, unde se păstrau moaștele Sfântului Hariton, pe care îl cinstea în chip deosebit pentru ajutorul pe care îl primise de la el.

Cuvioasa Safta a avut râvnă pentru slujbele Bisericii, iar atunci când, din pricina bolilor sau bătrâneții, nu ajungea la sfântul locaș, își citea pravila la chilie. Ucenicele apropiate au dat mărturie despre nevoințele, milosteniile, virtuțile și darurile ei duhovnicești. Una dintre ucenice, maica Eupraxia Vârnav, cu un an înainte de mutarea la cele veșnice a schimonahiei Safta, scria: *Pe acest suflet de femeie, pentru mai multe faceri de bine, aș socoti că chiar îngerul o va ridica la sfârșitul ei. Mult se nevoiește cu pravila, ca în biserică. Apoi, milostenii și tot într-ascuns. Fericit de sufletul ei!*

A trecut la Domnul în anul 1857, la 11 august, iar la parastasul de 7 ani, în 1864, osemintele i-au fost dezgropate și așezate în osuarul de sub altarul bisericii *Adormirea Maicii Domnului* din Mănăstirea Văratec.

A strălucit între cuvioasele maici ale mănăstirii, prin viața sa, prin râvna ei, prin pilda de aleasă viețuire, dar mai ales prin milostivirea ce se revărsa deopotrivă peste toți cei din jur, călugări și credincioși mireni.

Pentru ale lor sfinte rugăciuni, Hristoase Dumnezeule, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Troparul Sfintelor Cuvioase Nazaria, Olimpiada și Elisabeta (Safta)
Brâncoveanu, de la Văratec,
glasul 1, podobie: *Locuitor pustiului...*

Temeliile sfinte, întărite de Duhul Sfânt ale Mănăstirii Văratec, în cântări să le lăudăm, lăcașul liniștirii cel curat, Nazaria, ca stareța dintâi, și smerita Olimpiada, cea de Hristos la tronul Său înălțată, și cu mult iubitoare de săraci Safta, limanul bolnavilor, care preaminunat a împodobit lăcașul Domnului.

Condacul Sfintelor Cuvioase Nazaria, Olimpiada și Elisabeta (Safta)
Brâncoveanu, de la Văratec,
glasul al 8-lea, podobie: *Apărătoare Doamnă...*

Pe crucea grea a nevoinței răstignindu-vă, ați ctitorit la Văratec mănăstire, o, Nazaria și mare Olimpiada, și cu Safta, cea din neamul Brâncovenilor, pentru care toți acum vă fericiim strigând: Bucurați-vă, de Hristos încununatelor!